

Velja po pošti:
za celo leto (april) ... K 50—
za en mesec ... 4,50
za šestmesečno ... 25—
za ostale inozemstvo ... 60—
V Ljubljani na dom
za celo leto ... K 45—
za en mesec ... K 4—
V spravi priloženih ... 3-50
Sobotna izdaja:
za celo leto ... K 10—
za šestmesečno ... 12—
za ostale inozemstvo ... 15—

SLOVENEK

Inzerati:
Enostopna poltirnata (30 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat ... po 50 v
za dva in večkrat ... 45—
pri večjih naročitih primerom popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostopna poltirnata K 1—
Izhaja vsak dan izvenmaki nedelje in praznike, ob 2. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, oznaka 25.511, bok.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Odgovor Amerike Nemčiji.

Berlin, 6. novembra. (K. u.) Wolfv urad poroča: Nota Zedinjenih držav z dne 5. novembra 1918, ki je semkaj prispela po brezžičnem brzojavu, se v prevodu glasi takole:

»V noti z dne 23. oktobra 1918 sem Vam sporočil, da je predsednik svoje dopise na znanje dal z Zedinjenimi državami aliranim vladam ter jim na prosto dal, da naprosijo, če so voljne dovesti mir pod danimi pogoji in na podlagi označenih načel, svoje vojaške svetovalce in pa one Zedinjenih držav, da naj zoper Nemčijo zavezanim vladam predložijo potrebne pogoje za premirje, ki v polni meri varuje interese udeležjenih narodov in zavezanim državam zagotavlja neomejeno oblast, da podrobnosti od nemške vlade sprejetega miru zametajo in izsilijo, ako smatrajo, da je premirje z vojaškega vidika mogoče. Predsednik je sedaj od aliranih vlad prejel z opomnami k dopisom memorandum, ki se glasi takole:

»Alirane vlade so dopise med predsednikom Zedinjenih držav in nemško vlado skrbno pretresle. Izjavljajo, da so pripravljene z nemško vlado na temelju mirovnih pogojev, označenih v predsednikovem nagovoru na kongres z dne 8. januarja 1918, ter na temelju načel, označenih v njegovih kasnejših nagovorih, skleniti mir, vendar pa vtesnjujejo svojo izjavo z opozoritvijo, da dopušča takozvani pojem svobode morja različne razlage (določila), izmed katerih jih nekaj ne morejo sprejeti. Zato si morajo o tej stvari ob vstopu v mirovni posvet pridržati popolno prostost. Nadalje je predsednik v mirovnih pogojih, ki jih je označil v svojem nagovoru na kongres z dne 8. januarja 1918, izjavil, da se morajo zasedena ozemlja ne samo izprazniti in osvoboditi, ampak tudi obnoviti. Alirane vlade so mnenja, da o smislu tega pogoja ne more biti dvoma. One ga razumevajo tako, da mora Nemčija vsa škoda, ki jo je s svojimi napadi na kopnem, na vodi in v zraku storila civilnemu prebivalstvu alirancev in njihovim imovini, povrniti.«

Predsednik mi je naročil, naj sporočim, da soglašam z razlago, ki jo vsebuje zadnji del navedenega memoranda. Nadalje mi je predsednik naročil, naj Vas naprosim, da sporočite nemški vladi, da je maršal Foch od vlade Zedinjenih držav in od aliranih držav dobil pooblastilo, da naj sprejme dovoljno poverjene zastopnike (?) nemške vlade in naj jim naznaní pogoje za premirje.

LANSING.

Nemška mirovna deputacija odpotovala na zahod.

Berlin, 6. (K. u.) Wolffv urad poroča: Nemška delegacija, ki naj sklene premirje in začne mirovna pogajanja, je danes popoldan iz Berlina odpotovala na zahod.

Berlin, 6. nov. (K. u.) Odposlanstvo, ki je odpotovalo danes na zapad k pogajanjem o premirju, tvorijo naslednji funkcionarji: državni tajnik Erzberger, general von Gundell, poslanik grof Oberdorff, general von Winterfeld, kapitan Vanselow.

Ententa zahteva kapitulacijo Nemčije.

London, 5. nov. (Reuter. K. u.) V poslanski zbornici je ministrski predsednik Lloyd George povedal, da so aliranci predsednika Wilsona naprosili, naj nemški vladi sporoči, da naj se na običajni način obrne do Focha, ako želi izvedeti pogoje za premirje, katerim aliranci pričujejo. Zbornica je to poročilo sprejela z odobravanjem.

Pariz, 5. nov. (Agence Havas. K. u.) Vrhovni vojni svet v Versaillesu je danes svoje delo dokončal ob popolnem sporazumu vseh udeležencev.

London, 5. nov. (Reuter. K. u.) Ministrski predsednik Lloyd George je v poslanski zbornici dal na znanje avstro-ogrske pogoje za premirje. Nadaljeval je: Vrhovni vojni svet se je o odgovoru, ki naj se Wilsonu da glede nemških predlogov za premirje, posvetoval in je prišel do popolnega soglasja. Sklenilo se je, da se zastopniki angleške mornarice skupno s Fochem udeležijo konferenci, če bi se Nemčija do Focha obrnila z željo, naj ji sporoči pogoje za premirje. Naj bo odgovor Nemčije kakršenkoli, aliranci pričakujejo izid z zaupanjem.

Bavarske čete na Tirolskem.

Inomost, 6. nov. (K. u.) »Innsbrucker Nachrichten« objavljajo na čelu svoje današnje opoldanske številke naslednjo vest: Bavarsko vojno ministrstvo v Monakovem je predsedniku tirolskega Narodnega sveta dne 5. nov. ob 341. uro ponoči poslalo nastopno brzojavko: »Pogoji za premirje med Avstrijo in entento nas slijo, da v varstvo svojih deželnih mej pošljemo čete na severno Tirolsko. Hkrati naj te čete pomagajo odtek razpuščenih delov avstrijske armade naravnati na vzhod in deželo obvarovati neumnosti. Naše prednje straže prekoračijo mejo dne 5. nov. Sledile jim bodo močne sile. Prihajamo kot prijatelji in pričakujemo, da nam pri našem pihanju nemško-avstrijski državni svet in avstrijske poveljstvene oblasti ne bodo delale zaprek. Ko bi se kaj takega vendarle zgodilo, imajo naše čete ukaz, si utroti

pot s silo orožja. — Poveljujoči general Krafft von Dellmensingen.« — List dostavlja: Premirje z entento je sklenjeno in nemško-avstrijski državni svet ga je obžalovaje vzel na znanje. Pogoji se izvajajo. Tirolska že ravna po njih. Prebivalstvo samo pa bo z ozirom na zle dogodke, ki so se pripetili mnogokod po Tirolskem, prihod rediteljskih čet v interesu dežele in dotečajnih trum, ki same hudo trpe zaradi nereda, pa naj pripadajo katerikoli narodnosti, le pozdravljala.

Bavarske čete v Solnogradu.

Solnograd, 6. nov. (K. u.) Danes popoldne so semkaj prispeli bavarske čete. Močne so za približno dva bataljona. Hotele se nadaljevati potovanje v gorovje. Vodstvo vojnih transportov je odreklo prevoz. Nato se je pri vojaškem štacijskem poveljniku zgledil neki bavarski častnik in je zahteval, da se bavarskim četam dovoli voznja po železnici. Vojaški štacijski poveljnik ni privolil in je, ko je častnik pri svoji zahtevi vztrajal, protestiral proti temu, da bi bavarske čete potovale dalje. Narodni svet je proti prehodu bavarskih čet protestiral pismeno. Nato so Bavarci voznjo nadaljevali v smeri Schwarzhach-St. Veit.

Saksonske čete na češki meji.

Draždane, 5. novembra. Generalno poveljstvo 12. zbora sporoča: Vesti o razmerah na Češkem so neosnovane. Čeho-Slovaki vzdržujejo red in mir ter so se sporazumeli z Nemci na Češkem. Ni se bati, da bi Čehi vdrlili na Saksonsko. Vendar stoji saksonske čete za vsak slučaj pripravljene.

Revolucionarno gibanje v Nemčiji.

Kiel, 6. nov. Danes popoldne so v mestu zopet streljali. Uporni mornarji so gospodarji celega mesta in vojne luke. V luko je priplulo veliko novih vojnih ladij, ki so se pridružile upornim mornarjem. Z vseh ladij vise rdeče zastave. Uporni mornarji in vojaki so ustanovili vojaški svet in zasedli javna poslopja ter kolodvoré. Železniški promet je na več krajih prekinjen. Vojaški svet je sklenil več zahtev, ki jih je guverner sprejel: 1. Izpustijo naj se vsi mornarji, ki so zaprti. 2. Popolna tiskovna svoboda. 3. Odpravi naj se pisemska cen-

zura. 4. Z moštvo naj se dobro ravna. 5. Noben upornik ne sme biti kaznovan. 6. Brodovje ne sme pod nobenim pogojem več na morje. (Mornarji so se pred tremi dnevi branili nastopiti službo na vojnih ladjah in podmorskih čolnih; vsled tega so veliko mornarjev zaprli. Nato je predvčerajšnjim nastala revolta, mornarji so izpustili zaprte tovariše in razglasili ljudovlado v Kielu.) 7. Vse varnostne odredbe naj se izvrše brez prelivanja krvi. 8. Zasebna last bo postavljena pod varstvo vojaškega sveta. 9. Vojaški predstojniki se odpravijo. 10. Neomejena bodi osebna svoboda vsakega vojaka izven službe. 11. Pozdravljajo se le častniki, ki se strinjajo z zahtevami mornarjev; vsi drugi morajo kvitirati. 12. Vsi člani vojaškega sveta naj bodo oproščeni vojaške službe. 13. Vse odredbe postanejo veljavne šele, ko jih potrdi vojaški svet. 14. Te zahteve veljajo za vsako vojaško osebo kot povelja vojaškega sveta. — V mestu so postavljene po vseh ulicah strojnice.

Hamburg, 6. nov. Pod vtisom dogodkov v Kielu je bil v ladjedelnicah tvrdke Vulkan proglašen splošen štrajk. Vršil se je velik socialnodemokratski šod, ki se ga je udeležilo mnogo vojakov in mornarjev. Šod je zahteval, naj odstopi cesar Viljem. Zborovalci so korakali skozi mesto, prepevajoč socialistične pesmi, ustavili cestno železnico, razbili vozove in raz-

orožili oficirje. Na glavnem kolodvoru je množica preprečila odhod čet na bojišče. Vršili so se spopadi z vojaštvom, streljali so na obeh straneh, tri osebe so ranjene. Neodvisni socialisti so priredili šod, ki se ga je udeležilo 5000 oseb. Zahtevali so, naj se izpuste vsi zaprti vojaki in mornarji ter vsi politični jejniki. Praznovali so pobratimstvo med delavci, vojaki in mornarji. V znak simpatije za kielske mornarje so sklenili splošen štrajk.

Položaj v Kielu.

urad poroča o položaju v Kielu. S pristojne poroča o položaju v Kielu: S pristojne strani smo izvedeli, da je vojaška zaščita Vzhodnega morja po mornarici docela vpostavljena. Vse iztekaajoče vojne ladje nosijo vojno zastavo. Gibanje med pomorščaki in delavci se je umirilo. Garnizijsko moštvo si prizadeva zaprečevati nerednosti. Orožje se polagoma oddaja. Zasebne hiše in trgovine kakor tudi lazareti in bolnišnice niso trpele. Prehrana v vojašnicah in na ladjah se izvršuje na doslej običajni način. Prehranjevanje civilnega prebivalstva se doslej ni motilo. V obratih še ne delajo. Prebivalstvo je mirno. — V Hamburgu v obratih stavekajo. Dogodile so se nerednosti in nasilnosti. Podobno poročajo iz Lübecka. V nekaterih ladjedelnicah so se viršili izgredi, drugače pa je zasebna lastnina ostala nepoškodovana in nedotaknjena. Prebivalstvo ni ogroženo.

Poziv jugoslovanskemu strelskemu polku.

Vsi vojaki našega jugoslovanskega gorskega strelskega in 27. črnovojniškega polka se pozivljajo, naj se nemudoma zglase pri polkovnem poveljniku stotniku Ivanu Orešku v Šiški. Vsa županstva se naprošajo, naj opozore na to vse prizadete vojake, ker je nujno potrebno, da se končno organizira redna stražna služba, ki je v slučaju potrebe na razpolago prebivalstvu v mestu in na deželi.

Dr. Lovro Pogačnik m. p.
poverjenik za nar. brambo.

Jugoslovanski delegati v Švici.

Naša stvar stoji dobro.

Češki odposlanci, kateri so se vrnili dne 5. t. m. iz Švice v Prago, so poslali o naših odposlancih sledeče poročilo:

Dr. Korošec, dr. Čingrija in dr. Žerjav se nahajajo še vedno v Švici, kjer ostanejo še nekaj časa radi tega, ker je dr. Trumbić zadržan in dosedaj še ni mogel tja priti. Vsi odposlanci so zdravi in pošiljajo pozdrave.

Pogajanja z zastopniki zavezniških držav potekajo ugodno. V začetku so naleteli na različne težkoče, katere so pa že skoro docela premagane, ter upajo, da pride v najkrajšem času do popolnega sporazuma.

Naš narod naj bo popolnoma pomirjen in naj zaupa svojim odposlancem, kateri bodo zastopali vestno njegove koristi in jih varovali.

Podrobnosti še ni mogoče navesti, to pa je gotovo, da naša stvar stoji dobro in so nam ameriška, francoska in angleška vlada zelo naklonjene.

Celje v slovenskih rokah.

Narodna vlada prevzela celjsko mestno občino. — Sijajna jugoslovanska manifestacija.

Celje, 6. novembra 1918.

Danes je prevzel vladni komisar narodne vlade Lukan mestno občinsko upravo. Vojaki narodne vlade so namreč razobesili na mestni hiši narodno zastavo; nemčurški občinski odbor je nato odložil svoje funkcije in celjski župan dr. pl. Jabornegg je odstopil. Narodni svet je nato sklenil, da prevzema narodna vlada

občinske posle. Ponoči je prišel vladni komisar Lukan v Celje.

Danes ob 8. uri zjutraj je bila predaja občinske uprave narodni vladi. Navzoči so bili poleg zastopnika narodne vlade SHS, Lukana bivši celjski župan pl. Jabornegg in komisija narodnega sveta, v kateri so bili posl. dr. Benkovič, ravnatelj Smrtinik, dr. Božič in Kolenc. Župan pl. Jabornegg je izročil občinsko upravo s protestom, ki ga bliže ni utemeljil.

Nato je bila v nekdanjem nemčurškem gnezdu, v katerem si ni bil Slovenec svojega življenja svest, kadar je zadivljala germanska strast, velikanska in sijajna narodna manifestacija, kakršne naše starodavno, umetno ponemčurjeno slovensko Celje še ni videlo in doživelo.

Pred mestnim magistratom se je zbralo ljudstvo iz Celja in bližnje ter daljnje okolice: 15.000 do 20.000 oseb je bilo. Celje je bilo v slovenskih zastavah, raz magistrat, javna poslopja in raz hiše zasebnikov so plapolale zastave troedinega naroda SHS. Naše ljudstvo je slavilo narodno slavje mirno, dostojno in navdušeno. Narodni svet je izdal povelje, da se vzdržimo vsakega nasilja proti Nemcem. In narod je ubogal: nobenemu Nemcu se ni skrivil niti las.

Zaprisega zvestobe državi SHS.

Ob 10. dopoldne se je podal spreved od Narodnega doma mimo mestnega magistrata skozi mesto. Pri magistratu se je spreved ustavil. Na balkonu celjskega mestnega magistrata je stal narodni svet s komisijo, ki je prevzela občinsko upravo in s komisarjem narodne vlade Lukanom.

Zbranemu slovenskemu ljudstvu je predstavil dr. Kalan vladnega komisarja dr. Lukana, kateri se je s kratkimi besedami predstavil kot vladni komisar mesta Celje.

Nato je v imenu Jugoslovanskega kluba in Narodnega večja govoril posl. dr. Benkovič.

Govornik je proslavljal velepomemben, zgodovinski čin, ki se je ta dan izvedel v Celju. Spominjal se je prvobornih jugoslovansko idejo, svojih prijateljev in tovarišev, prerano umrlega dr. Kreka in načelnika Jugoslovanskega kluba ter predsednika Narodnega večja dr. Korošca. Slavlil je velike zasluge primasa Jugoslavije dr. Antona B. Jegliča, ki je z močnim, rodoljubnim zamahom pospešil propagando za svobodno državo troedinega naroda SHS.

Slovenske množice, zbrane v slovenskem Celju, je opominjal, naj vztrajno delajo pri zgradbi Jugoslavije.

Končno je poslanec dr. Benkovič velikanskim množicam odzval prisego na državo SHS. in na pokorščino narodni vladi.

Navdušeno odobravanje in »živeli«-klici so spremljevali govor.

Za dr. Benkovičem sta govorila razbalkon še dr. Hrašovec, artiljerijski nadporočnik dr. Zdošek. Množica je njunima govoroma navdušeno pritrjevala.

Spravod se je pomikal nato k celemu mestu in korakal pred

Narodni dom.

Velikanske množice so se pred Narodnim domom ustavile. Razbalkon Narodnega doma so govorili manifestantom dr. Srnc, ravnatelj Smrtnik, zastopnik socialne demokracije Črešnovar, Rebek in dr. ter dež. poslanec Evg. Jarc, ki je govoril o stališču našega zavednega naroda.

Slavnost je zaključil s primernimi besedami predsednik Narodnega sveta dr. Kalan.

Velikanske množice so se razšle v najlepši miru in redu. Pri krasno uspeli slavnosti sta neumorno sodelovali godbi z Zidanega mostu in iz Trbovelj, Orli in Sokoli na konjih in peš, požarne brambe. V velikem številu se je udeleževalo narodnega slavlja socialnodemokratsko delavstvo. Celjsko pevsko društvo se je posebno odlikovalo s petjem naših narodnih himen.

Posebno mogočen vtis so napravili naši jugoslovanski častniki, ki so se udeležili spreveda. Narodne naše manifestacije se je udeležilo tudi pol stotnije pešpolka št. 87 pod poveljstvom poročnika Hočevarja s slovensko trobojnico.

Celje je in ostane slovensko mesto: današnji dan je to dokazal!

Spomenica učiteljsva narodni vladi SHS.

V soboto, dne 2. novembra t. l. so imeli skupno sejo zastopniki Slomškove zveze in Zaveze jugoslov. učiteljsva in sklenili sledečo spomenico na Narodno vlado:

Zastopniki Zaveze jugoslovanskega učiteljsva in Slomškove Zveze, zbrani danes, dne 2. novembra 1918, na skupni seji v Ljubljani, zagotavljajo narodno vlado, da bo vse učitelstvo, združeno v obeh imenovanih organizacijah, vse svoje moralne in materialne sile posvečalo kulturni povzdigi svoje domovine Jugoslavije ter tako skrbelo za njeno moč in blaginjo.

Od narodne vlade pričakuje učitelstvo, združeno v obeh imenovanih organizacijah, vso moralno in materialno pomoč in podporo, da bo moglo uspešno, neodvisno in neovirano služiti svojim kulturnim nalogam.

Zastopniki istih dveh organizacij nasvetujejo glasom sklepa omenjene seje narodni vladi v Ljubljani glede najnujnejše potrebe izpopolnitve narodnega šolstva v vsej Sloveniji iz narodnovzgojnih ozirov nastopno:

1. Dobiti je treba posebno za obmejne kraje zadostno število izkušenega in zanesljivega učiteljsva. V ta namen naj se pritegnejo v to svrhu z večrazrednih učitelji, ki naj se odposlajo v začasno službovanje, predvsem kot šolski voditelji na take šole. Narodna vlada naj izda poziv za prostovoljne prijave. Ako bi ta poziv ne imel zadostnega uspeha, naj se odposlajo učne osebe navedenim potom v take kraje. Vsem takim učnim osebam se morajo določiti poleg njihove plače posebne nagrade. Za učitelstvo, ki je pridruženo v službovanje navedenim potom, prihajajo v poštev samo samske učne osebe.

2. Kot učne osebe prihajajo za službovanje na takih šolah zlasti v poštev:

a) izprašano in nenastavljeno učiteljsvo; b) učiteljski vpokojenci.

3. Obe zgoraj imenovani učiteljski organizaciji narodni vladi naj priporočata takojšnjo sestavo natančnega katastra šolstva in učiteljsva po vsej Sloveniji. V ta namen se dajeta narodni vladi na razpolago. O tehnični sestavi katastra sta organizaciji že danes razpravljali in sklepali ter izvolili v ta namen naslednji izvršilni odbor: Anton Dragan, Luka Jelenc, Avgust Pirc in Josip Tratar. Tem ljubljanskim učiteljem bi moral biti za čas dela podoben potreben dopust.

4. Okrajno šolsko nadzorstvo je urediti tako, da nadzorniki ne bodo uradniki pod okrajnimi glavarji, marveč samostojni pedagoški in didaktični voditelji šolstva v okraju, podrejeni edino višji inštančni oblasti. Za svoje pisarniške posle imaj vsak nadzornik na razpolago svoje pisarniške osebe.

Načeloma smo za to, da se ob definitivni novi uredbi šolstva določijo okrajnim šolskim nadzornikom čim manjši nadzorovalni okraji. Za prehodno dobo pa ostani iz gmočnih ozirov po večini dosedanja razdelitev nadzorovalnih okrajev.

Glede na šolsko nadzorstvo izrekamo svoje temeljno načelo, da morajo z odpravo dosedanjega sistema, ki mu je bilo to nadzorstvo izraz in izvršilni činitelj, pasti tudi osebe — nosilke tega sistema. V novi dobi narodne svobode in demokracije hočemo v interesu svojega šolstva in stanu ter v interesu narodne vzgoje novih mož svojega zupanja, strokovne izobrazbe in take moralne kakovosti, ki dajajo poročilo za plodnostno, samo povzdigi narodne kulture službo delovanje v harmoničnem skladu z narodnim učiteljsvom.

Ljudskošolske učitelje, ki pridejo v poštev za okrajne šolske nadzornike, nominira narodni vladi: Za Kranjsko Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani in Slomškova Zveza v Ljubljani, za Stajersko Zvezo slovenskih učiteljev in učitelje na Stajerskem, za Trškiško učiteljsko društvo, za Gorjsko učiteljsko društvo za Goričko, tolniški in sežanski okraj, za Lito Slovensko učiteljsko društvo za Lito, za Korško Narodni svet v Celovcu.

5. Deželnošolski nadzorniki (po dosedanjem razpisu) za ljudsko in meščansko šolstvo naj se imenujejo samo ljudskošolski in meščansko učiteljsva.

Delokrog teh nadzornikov obsegaj pedagoško-didaktična vprašanja ter poročila o osebnih zadevah.

Poročevalcem v upravnih zadevah se pridele ljudskošolski, oziroma meščanskošolski učitelji.

Pri imenovanju teh nadzornikov naj poudari narodna vlada za mnenje učiteljsva pri njegovih organizacijah, ki sta Zaveza jugoslovanskega učiteljsva in Slomškova Zveza. Z drugimi izvedenimi imenovanji se ne bi mogli strinjati.

6. Glede definitivne preureditve vsega našega šolstva in obče narodne vzgoje se sklene: Z ustanovitvijo lastne države je postalo vprašanje enotnega našega šolstva, ki je iz vzgojnih ozirov sploh že dlje časa pereče, iz ozirov na narodne potrebe tako važno, da vidi naše učiteljsvo v vprašanju preustrojitve vsega našega šolstva v enotno narodno šolstvo, eno najvažnejših točk naloge pri naši narodni ureditvi. Da pa je mogoče to vprašanje od strokovnjakov skupno obdelati, prosijo učiteljsvo, da skliče narodne vlade SHS v ta namen konferenco odposlancev vseh SHS ovr, ljudskošolskih, meščanskošolskih, srednješolskih in visokošolskih organizacij, ki naj na skupnem posvetovanju določijo temeljna načela za izdelavo okvirnega zakonskega načrta našega šolstva in obče narodne vzgoje ter izvoli izmed sebe enketo, ki na podlagi temeljnih načel izdelata ta okvirni zakonski načrt. — Za slovensko ljudskošolsko in meščanskošolsko učiteljsvo prihajata tukaj v poštev samo Zaveza jugoslovanskega učiteljsva in Slomškova Zveza, ki na dotični poziv imenujeta svoje odposlance na sklicano konferenco.

7. Za prehodno dobo nasvetujemo naslednje:

a) odpravo nemščine iz vseh ljudskih in meščanskih šol kot predmeta in učnega jezika; b) preureditev zgodovinskega pouka v smislu narodnosti in resnice.

8. Narodna vlada naj skliče odposlance obeh učiteljskih organizacij v enketo, ki ji naj poveri sestavo novih slovenskih ljudskošolskih in meščanskošolskih čitalnic.

9. Narodna vlada se naproša, naj takoj provzroči ustanovitev in organizacijo učiteljskih tečajev za priučitev srbohrvatskega jezika.

10. Narodna vlada prenosni sedanje deške in dekliške osemrazrednice v petrazredne ljudske in trirazredne meščanske šole, kjer za tako prenosno govore krajevne potrebe.

11. Narodna vlada prevzemi vse javno šolstvo in učiteljsvo ter proglasi vse šolstvo za narodno last in vse učiteljsvo za državne uradnike.

12. Učiteljsvo, združeno v omenjenih dveh organizacijah, predlaga, da se kot najnujnejša zadeva njegove eksistence ter kot prvi pogoj njegovega uspešnega kulturnega in narodnega delovanja nemudoma zenači in uredi njegovi službeni prejemki, kakor tudi prejemki vnokejnega učiteljsva ter prehrana učiteljskih vdov in sirot s prejemki in z vsemi dokladami, kakor jih imajo državni uradniki od dosedanjega enaštega činovnega razreda naprej (navzgor). Tudi določitev naše službene dobe mora odgovorjati temu načelu.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1918.

Za Zavezo jugoslovanskega učiteljsva:

L. Jelenc, l. r.

Za Slomškovo zvezo:

Ivan Štrukelj, l. r.

V nedeljo dopoldne je izročila spomenico predsedniku narodne vlade Josipu Pogačniku deputacija, ki so bili v njej od Slomškove zveze tov. Fr. Fabinc in Avg. Pirc, od Zaveze jugoslovanskega učiteljsva pa tov. L. Jelenc in E. Gangl. V nagovoru je tov. Jelenc označil vsebino spomenice in še posebej poudarjal nujnost ureditve učiteljskih službenih prejemkov. G. predsednik Pogačnik je obljubil najspešnejše uvaževanje želja in nasvetov, gmenjenih v spomenici, ter je posebno naglašal neodložljivo potrebo preuredbe našega gmočnega vprašanja. Deputacija je končno izrecno naprosil, naj vpliva na članstvo svojih organizacij, da vzdržijo v tej hudi in nevarnosti polni prehodni dobi v domačih krajih absoluten mir in red. Organizacije naj, koder se to še ni zgodilo, takoj ustanove lokalne Narodne obzane, ki naj skrbijo, da se našega ljudstva ne polasti boljševizem, ki se že tuhtam razliva v grozeče oblike. Neodgovorni elementi, celo nedoletni otroci se oborožujejo, streljajo tjavendan, ustavljajo umikajoče se vojske, jih plenijo, kradejo po kolodvorih in ugajajo stvari, ki utegejo imeti nedogledne slabe posledice. Umikajoče se vojsko tuje narodnosti je treba razorožiti, jih odvzeti le vsakršne odvžno blago, nikakor pa ji ne sme nihče jemati hrane ali osebnega imetja. Obratno: naj se ustanove ob cestah, koder beži razsuta soška armada, kuhinje, da dobe tujsko rojnjaki hrane, potem se jih pa naj naravnata na najkrajšo pot, da pridejo iz naših krajev kar mogoče naglo stran. Nam se ni bati zaradi prehrane. Na kolodvorih je toliko nakupljenega blaga, da ne smemo imeti nobene skrbi. Blago je treba le spraviti na pristojna mesta in ga pravično razdeliti. Za prvi hip manjka potrebnega osebja. A tatvine, plenitve, razbojništva se ne smejo dogajati, to je treba na vsak način preprečiti. In v tem pogledu prosijo narodna vlada vse učiteljsvo, naj ji stoji ob strani in stori vse, da se takoj napravi konec takim nezdravim in nečastnim razmeram.

Deputacija je predsednika zagotovila, da takoj o tem obvesti vse svoje članstvo in opozori učiteljsvo na to sedanje njegovo najnujnejšo dolžnost.

To obljubo izvršujemo sedaj tem potom ter vse učiteljsvo opozarjamo na članek, ki smo ga v zadnji številki svojega lista priobčili o snovanju in delokrogu Narodnih obran.

Vsi takoj na delo za obrambo in čast domovine!

Za slučaj, ako narodna vlada pritrdi sestavi katastra vsega našega šolstva in učiteljsva, kakor ga nasvetuje naša spomenica, se nam xdi potrebno, da že danes opozorimo na tozadavne sklepe skupne seje, da se učiteljsvo na to delo pripravi in ga pravčasno ter ležno izvrši.

Ti sklepi se glase:

1. Sestavi se izvršilni odbor obeh organizacij (Zaveze jugoslovanskega učiteljsva in Slomškove Zveze). V tem odboru so ljubljanski tovariši: L. Jelenc in Josip Tratar za Zavezo, Anton Dragan in Avgust Pirc za Slomškovo Zvezo.

2. Ta izvršilni odbor razpošlje tiskovine na vsa šolska vodstva s pozivom, da jih takoj izpolni in odpošlje predsedniku svojega učiteljskega društva, oziroma podružnici Slom-

škove Zveze v okraju. Izpolniti je točno vse razpredelke, izvzemši onih, ki so označene z zvezdico.

3. Predsedniki, ki dobe te, tako izpolnjene tiskovine, povabijo na sodelovanje predsednike druge učiteljske organizacije. Ti skupno pregledajo odgovore in z zvezdico zaznamovane razpredelke dopolnijo. Ako katerokoli šolsko vodstvo ne vrne izpolnjene tiskovine, je dolžnost predsednikov, da sami sestavijo kaster dotičnih šol.

4. Vse delo — od dneva razpošiljanja tiskovin do dneva njih vrnitve — mora biti izvršeno v 14 dneh. Predsedniki so osebno odgovorni za točno izvršitev dela v navedenem roku.

Izpolnjene tiskovine je vrniti na naslov izvršilnega odbora (Učiteljska tiskarna, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.)

Tiskovine bodo imele po priliki te razpredelke, in sicer 1. glede šolstva: kategorija šole; število temeljnih razredov; število vzporednic; število šolobveznih in šolo obiskujočih otrok; število otrok, ki so nad 4 km oddaljeni; učni jezik; v opombi predlog, ali in kje naj se ustanovi nova šola;

2. glede učiteljsva: polno ime, službeni značaj, službena doba; organiziran (!); narodnost (!); delovanje in mesto učne osebe izven šole; v opombi: ali je v kraju kalšna izprašana, a nenastavljena učna oseba, in kakršneoli drugačne opazke.

Iz seje Nar. vlade SHS.

dne 6. novembra 1918.

Navzoči: vsi člani vlade, oziroma njih namestniki.

Predsednik Pogačnik poroča, da je zaprisegel za Narodno vlado došle vojske 17. pešpolka. Pri njem se je zglasila deputacija srbskih častnikov, ki so prišli v Ljubljano, in je pozdravila Narodno vlado. Deputacija srbskih častnikov se je zglasila med sejo Narodne vlade, ki jih je sprejela v narodno-obrambno službo na čelu navzočih srbskih vojakov. — Narodna vlada sklene, da sprejme za dobo potrebe v svojo službo češko legijo, broječo približno 3500 mož in jo plača enako kakor domače vojaštvo. Določijo se plače vojaštvu. Plačajo se samo tisti vojaki, ki dejansko vrše službo. — Domači polki in kadri naj se kar mogoče demobilizirajo, posebno častniki, ki ne vrše službe. — Poslanec dr. Vukotić piše z Dunaja, da so se obrnili nanj kot zastopnika Jugoslovanskega kluba laški državni poslanci glede varstva svojih vojakov v jugoslovanski državi. Zato sporoča željo dunajskih Jugoslovancev, naj ostane po odhodu naših poslancev z Dunaja gori naš zastopnik. Sklene se, brzojavno imenovati dr. Ivana Šveglja za konzularnega zastopnika Narodne vlade SHS na Dunaju.

Območje odvetniške zbornice Kranjske, finančnega ravnateljstva in finančne prokurature v Ljubljani se razširi na vse območje Narodne vlade SHS v Ljubljani. Sedež inženirske zbornice se prenese iz Trsta v Ljubljano in njen delokrog razširi na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani. — Okrajnim glavarstvom se dajo navodila, kako se pospeši prehod armade skozi naše ozemlje in zabrani plenjenje, bodisi od strani našega prebivalstva, bodisi od strani tujega vojaštva.

Pisma se morajo do preklica oddajati odprta in morajo nositi natančen naslov pošiljalcev, sicer se ne bodo odposiljala. Poštni zavitki se začasno ne sprejemajo, izvzemši uradne spise in časopise.

Italijanski vojaki so začeli dohajati v naše kraje, da nadzirajo izvršitev pogojev za premirje. Narodna vlada SHS pošlje k njim svoje parlamentarje. — Na predlog poverjenstva za poljedelstvo se sklene:

1. Dosedanja c. kr. kmetijska družba izpremeni naslov in se imenuje: Slovenska kmetijska družba. Svoje delovanje raztegne na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

2. Narodna vlada potrdi za predsednika Slovenske kmetijske družbe dosedanjega I. podpredsednika.

3. Cene žita (rži, pšenice, ječmena in ovsa) se določijo enotno na 1 K za kg, cene fižolu na 2 K za kg, cene krompirja na 60 vin. za kg.

4. Določila za promet s senom in slamo ostanejo v polnem obsegu v veljavi, tako nasproti občinam in posestnikom, katerim se je dajatev predpisala, kakor tudi nasproti deželni poslovalnici za krmila v Ljubljani, ki ima prevzeti seno in slamo po svojih komisijonarijih. Seno in slama se imata uporabljati najprej za potrebe vojaštva in civilnih porabnikov. Če ne ostanejo kakor doslej.

5. Od 7. novembra naprej so odpravljene mlevske karte.

6. Častniške patrulje pripeljejo te dni po naročilu Slovenske kmetijske družbe v večje kraje po deželi večje množine konj, da se razprodajo ali dajo posestnikom v rejo potom zupanstev. Ljudstvo se ponovno opozarja, da ni dovoljeno, kupovati naravnost od vračajočega se vojaštva niti živali, niti blaga, ki je državna oblast.

Nar. vlada in obramba.

Naredba poverjenstva za notranjo varstvo.

Ker si ponekod niso na jasnem, kakšno je razmerje med okrajnimi gla-

varstvi in drugimi javnimi uradi na eni strani in Narodnim svetom z njegovimi pododbiri na drugi strani, razglašam to-le:

Vse bivše c. kr. oblasti, osobito okrajna glavarstva, davčni uradi itd., ki so se podredile Narodni vladi SHS v Ljubljani, so dolžne, da brez odloga začno zopet poslovati, oziroma da poslujejo dalje, kakor so doslej.

Vsa eksekutiva ima zopet preiti izključno v roke teh oblasti. Tam, kjer so se javne oblasti podredile Narodni vladi, se morajo torej Narodni sveti, krajevni in pokrajinski odbori brezpo- gojno ogibati vsakega posezanja v uradno poslovanje, ki mora čimprej priti zopet v normalni tir.

Tako narodnovladne oblasti kakor narodni sveti in odbori naj se zavedajo, da naša mlada država uprav sedaj, ko se množestvilne vojaške čete z italijanske fronte preko našega ozemlja vračajo na svoje domove, preživlja najtežje čase, ki jo postavljajo pred najhujšo preizkušnjo. Izkazimo se vredne komaj šele dosežene zlate svobode in samostojnosti s tem, da z vzajemnim delom in s skupnim nastopanjem vseh dobromislečnih že v kali zatremo in preprečimo vsakršne nerednosti.

Naše geslo bodi: Mir, red in disciplina!

V Ljubljani, dne 5. nov. 1918.

Dr. Brejc s. r.

Naredba predsedništva.

Veterinar dr. Ivan Keber je poverjen z vodstvom vsega veterinarstva za Slovenijo.

V Ljubljani, dne 5. nov. 1918.

Predsednik: Pogačnik s. r.

Naredba poverjenstva za pravosodstvo.

Imenovan je začasno za vodjo okrajnega sodišča v Kočevju Ivan Hutter, okrajni sodnik in vodja okrajnega sodišča v Metliki.

V Ljubljani, dne 4. nov. 1918.

Dr. Ravnihar s. r.

Naredba poverjenstva za promet.

1. Od 7. novembra zvečer (6. ura popoldne) je do preklica **ustavljen civilni osebni promet** po vseh železnicah na slovenskem ozemlju.

2. Vse aktivno železniško osebje slovenske narodnosti izven jugoslovanskega ozemlja in vse vpokojeno domače železniško osebje, ki je še sposobno za opravljanje službe, naj se zgloji v prometenem uradu Narodne vlade SHS v Ljubljani (transportno vodstvo, licej, I. nadstropje).

V Ljubljani, dne 5. nov. 1918.

Dr. Pestotnik s. r.

Omejitev obdačljive žganjekuhe razveljavljena.

Poverjenik za finance narodne vlade SHS v Ljubljani je z ukazom z dne 5. novembra 1918, št. 12, proglasil naredbo prehranjevalnega urada na Dunaju z dne 5. septembra 1918 o omejitvi žganjekuhe v Sloveniji za neveljavno. Žganjekuha iz kakršnihkoli snovi je tedaj v bodoče dovoljena na podlagi splošnih predpisov o davku na žganje, tedaj posebno proti pravilni prijavi pri pristojnem davčnem uradu in proti plačilu narejnine. Licenčna pristojbina odpade in pridelano žganje je na razpolago producentu.

Naredba poverjenstva za javna dela in obrt.

Poverjenstvo za javna dela in obrt je poverilo z današnjim dnem rudarskemu svetniku inženirju Vinku Strgarju vrhovne posle vseh rudarskih zadev in mu podredilo vse druge rudarske urade, državne rudnike in vsa montanistična podjetja v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 4. nov. 1918.

Za poverjenika: inž. Kliner s. r.

Naredba poverjenstva za javna dela in obrt.

Poverjenstvo za javna dela in obrt je naročilo inženirju Jaroslavu Šotoli, da prevzame vse posle rudnika v Idriji od dosedanjega predstojnika, dvornega svetnika Billeka. Vsi drugi uslužbenci rudnika ostanejo na svojem mestu v neizpremenjeni službeni lastnosti.

V Ljubljani, dne 4. nov. 1918.

Za poverjenika: inž. Kliner s. r.

Maršal Borojevič priznal jugoslovansko armado.

Borojevič je danes 6. novembra izdal na čete soške armade sledečo povelje: Vse čete, častniki in moštvo je upravičeno nositi kokarde Jugoslovanske države, ako pripadajo po svoji domovinski pristojnosti v Jugoslovansko državo.

ZAČASNA UREDITEV SLUŽBENIH PREJEMKOV NARODNE VOJSKE.

Gospodarski urad (intendanca). Denarne dotacije vojaških oddelkov. — Službeni prejemki.

1. Gospodarski urad (intendanca) poverjenišva za narodno brambo v Ljubljani je centrala v vseh ekonomsko-administrativnih zadevah (preskrba, denarne dotacije podrejenih oddelkov).

2. Posamezniki se imajo obrniti v vseh teh zadevah do svojega neposrednega poveljnika. Oseba intervencija pri gospodarskem uradu je brezuspešna.

3. Oddelki, ki so podrejeni poveljstvu II. voj. odseka v Ljubljani, dobe svojo denarno dotacijo desetdnevno po dosedanjem načinu. Poveljnik naprosi primerno svoto na podlagi števila častnikov in moštva pri gospodarskem uradu v deželnem dvorcu s pobotnico, kjer dobi nakazilo.

Nakazane zneske izplačuje vojna blagajna v »Mladiki«.

Denar mora prevzeti častnik, ki se ima izkazati s tozadevnim pooblastilom svojega neposrednega predstojnika, potrjenim od štacijskega poveljstva v »Bavarskem dvorcu«.

Štacijsko poveljstvo ima evidenco podrejenih oddelkov in pridelenih častnikov. Kdor se ni zglašil pri štacijskem poveljstvu in ni v tej evidenci, ne more dvigniti nikakega zneska.

4. Poveljniki oddelkov skrbijo za redno prehrano in izplačevanje pristojbin častnikov in moštva v lastnem delokrogu in polagajo mesečni račun po dosedanjem načinu.

5. Glede obračunov so pristojni vsi podrejeni vojaški oddelki intendanci v Ljubljani.

6. Pristojbine častnikov ostanejo začasno do nove ureditve neizpremenjene, in sicer se bodo izplačevali šaržni prejemki in vojna doklada. Moštvo in poddesetniki dobe 4 K, šarže od desetnika dalje 5 K dnevno poleg hrane.

7. Vsak oddelk skrbi za prehrano »in natura« tudi za častnike. Relutum za preskrbo znaša za vse vojaške osebe brez razlike 6 K dnevno. Ta relutum se sme izplačevati samo onim, ki imajo v kraju službe družino ali stariše, pri katerih se lahko prehranjujejo. Onim, ki imajo pri liko udeležiti se skupne vojaške prehrane, ali pri svojcih, se sme izplačati dnevno 9 K. Poveljniki oddelkov imajo skrbeti za to, da se oni, katerim se izplačuje relutum, ne udeležijo vojaške prehrane. Potrebo izplačevanja in zaračunjenja reluta ter, da se dotični ne more udeležiti in ne udeležuje skupne prehrane, mora poveljnik potrditi v računskem izkazu.

8. Tujim četam, ki samo prehajajo naše ozemlje, ne bodo izplačani nikaki denarni prejemki.

9. Kupovanje živeža in materiala je do nadaljnjih ukazov strogo prepovedano. Ker je v Ljubljani in večjih krajih dovolj zalog, zahtevajo poveljniki potrebne stvari pri vojaških zalogah s pobotnico po dosedanjem načinu.

10. Z ozirom na nujno potrebo varčevanja z živežem, denarjem in vsem materialom imajo skrbeti vsi poveljniki za to, da se zaloge ne bodo brezmiselno izpraznjevale in tratile, temveč da se uredi poraba tako, da bo omogočena preskrba živeža tudi v poznejših časih.

11. Podrobna navodila dobe posamezni oddelki pisмено.

Dr. L. Pogačnik m. p.

Denar, nabran za Narodni svet v Ljubljani

naj se blagovoli takoj poslati na naslov Narodne vlade SHS v Ljubljani, poverjeništvu za finance, Poljanska cesta 2. V Ljubljani, dne 6. nov. 1918.

Dr. Ravnihar s. r.

Plačevanje davkov.

Narodna vlada SHS v Ljubljani opozarja vse državljane svobodne Slovenije na njih dolžnost, da redno in vestno plačujejo svoje davke pri davčnih uradih. Le na ta način, če bo vsakdo brez izjeme storil svojo dolžnost do skrajne sile, bo mogoče čim preje priti do mirnih in rednih razmer, ki bodo v srečo in blagostanje ljudstva in svobodne domovine.

V Ljubljani, dne 5. nov. 1918.

Dr. Ravnihar s. r.

Poziv bankam in hranilnicam.

Narodna vlada SHS v Ljubljani se obrača do vseh onih kreditnih zavodov na ozemlju Slovenije (bank, hranilnic in posojilnic), ki so pripravljeni dati ji na razpolago svoj razpoložljiv denar, naj blagovolijo to kakor tudi zneske in pogoje čim preje naznaniti poverjeništvu za finance Narodne vlade SHS v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 5. nov. 1918.

Dr. Ravnihar s. r.

Nemške-nacionalni svet brzojav slovensko.

Solnograd, 6. nov. Osemsto tisoč vojakov se približuje našemu mestu.

Prosimo za živež za čete slovanske narodnosti. Pošljite pregledne organe, da se Vaš živež porazdeli le slovanskim četam. Mi rabimo slovanski jezik mesto francoskega, da Vam pokažemo čustva sosednega prijateljstva. Mi smo si svesti, da ne živimo več v stari Avstriji. »Salzburger Nationalrat.«

2. gorski polk v Mariboru.

V Maribor je došel 2. gorski polk in prevzel službo. V mestu je mirno.

POZIV SLOVENSKEGA TOPNIČARJEM.

Vsi slovenski artiljerijski podčastniki in vojniki se pozivljajo, da se nemudoma zglase pri zglasovalnem uradu topničarskega poveljstva, Dunajska cesta, topničarska vojašnica.

SHS. Artiljerijsko poveljstvo v Ljubljani.

Zemljepisne karte od pokrajin SHS.

II. vojnemu odseku so nujno potrebne vojaške zemljepisne karte od pokrajin SHS.

Vsakega, ki ima take karte ali jih kje dobi, se prosi v občeim interesu, da jih prinese takoj v pisarno ženski licej, Bleiweisova cesta, I. nadstr. soba 15.

Ogrski poslanec aretiran v Ljubljani.

Budimpešta, 6. novembra. (K. u.) Budimpeštanski »Nyol-orai Ujsag« poroča, da so ogrskega državnega poslanca barona Kazyja v Ljubljani aretirali. Baron Kazy je v družbi ogrskih poslancev potoval na italijansko fronto, da po želji bivšega hrvatskega ministra Szurmaya pomiri ogrske vojaške. Ko je vlak privozil na ljubljanski kolodvor, je vojaški oddelk pod poveljstvom nekega stotnika zahteval, da naj se potujoča družba legitimira. Stotnik je barona Kazyja, ki je nosil uniformo podpolkovnika, v imenu jugoslovanske vlade proglasil za aretiranega ter svoj ukrep utemeljil z izjavo, da je Jugoslovanska država ententini zaveznik in zaraditega z Nemško Avstrijo ter z Ogrsko v vojnem stanju in da mu je ukazano prijeti štabne častnike. Ker ostali poslanci niso štabni častniki, se jim nadaljno potovanje ni zabranilo.

Zaprisega zagrebške posadke.

Zagreb, 6. novembra. Danes ob 11. uri dopoldne je zagrebška posadka, sokolski oddelki in narodna straža slovesno prisegla v Rudolfovi vojašnici zvestobo. Pri slovesnostih so bili navzoči odposlanci Narodnega veča, častniki, zastopniki mesta Zagreba in veliko število civilnega občinstva.

Ogrski grb definitivno odstranjen.

Zagreb, 6. novembra. Včeraj so s poštnega poslopja definitivno odstranili ogrsko krono.

Pozdrav poljskega ministra Glabinskega Jugoslaviji.

Krakov, 6. novembra. Poljski minister Glabinski je poslal Narodnemu veču v Zagreb sledeči brzojavni pozdrav: V dnevi ustvarjanja Vaše svobode Vam pošiljam Vaš prijatelj in danes minister države Poljske srčne želje in izraze neizmerne radosti, ker se je naš skupni narodni program približal ustvaritvi. Zveza naših držav neha biti le ideal in postaja dejstvo, prej ko smo to mogli misliti. — Naj Bog blagoslovi dela, ki smo jih začeli z voljo in zaradi blaga naših narodov.

Glabinski l. r., minister zunanjih zadev.

Nemci v armadi še vedno zatirajo Čehe.

Češki oficirji, ki prihajajo s fronte, poročajo, da ravno Nemci z onimi češkimi vojniki, ki so prideleni nemškemu polku, jako kruto. Dajejo jim mnogo manj hrane, kot nemškim, naprtijo jim najtežja dela in jih sploh zatirajo ob vsaki priliki. Narodni odbor se je o tem obvestil. Za zdaj ne moremo drugega upostaviti, kakor da bo treba odgovoriti z represalijami nasproti nemškemu vojakom, ako se izkaže, da so vse vesti o zatiranju češkega vojaštva resnične.

Oddaja vojaških konj.

Vojaški konji se prodajajo oziroma oddajajo vsak dan od 8. dopoldne do 5. popoldne v Ljubljani v Nušakovi vojašnici v Trnovem, v artiljerijski vojašnici na Dunajski cesti, v Latermanovem drevovedu in v konjski bolnišnici v Kranju. Vrhutega imajo vsa županstva pravico oddajati konje brezplačno proti zaveznemu pismu, bodisi da se konji pozneje prevzemnikom v last prodajo, bodisi da jih vrnejo proti primerni povrnitvi oskrbovalnih stroškov.

Italijani zasedajo jugoslovansko ozemlje.

Zadoščenje hrvatski trobojnici na Reki.

Reka, 6. novembra. Kakor smo včeraj naznanili, je bila obešena včeraj na mestnem stolpu na Reki najprvo hrvatska in potem italijanska zastava, ki so ju pa pozneje obedve vrgli s stolpa. Italijani so svoji zastavi takoj izkazali čast, katere pa

hrvatski zastavi niso dovolili. V sled protesta in intervencije stotnika Teslića je včeraj bila izkazana čast tudi hrvatski zastavi. Ob 1. uri popoldne so dvignili hrvatsko zastavo na mestni stolp in 30 srbskih vojakov ji je izkazalo vojaško čast, izpalivši tri salve. Hrvatska zastava bo visela 24 ur, potem jo bomo sneli, ker je mestni stolp avtonomna zgradba. Na vseh drugih javnih in državnih zgradbah pa se ponovno vije hrvatski prapor.

Hrvatske zastave na vojnih ladjah v Trstu.

Trst, 6. Italijanski poveljnik je dovolil, da smejo jugoslovanske ladje, ki se nahajajo v tržaški luki, imeti hrvatsko trobojnico. Ladjam, ki plovejo izven luke, to ni dovoljeno.

Italijanski kralj tržaškemu županu.

Trst, 6. novembra. Italijanski kralj je poslal tržaškemu županu na njegovo pozdravno brzojavko sledeči odgovor: »Prvi pozdrav odrešnega Trsta je zelo drag mojemu srcu. Trdnost zvestobe, krepost požrtvovalnosti, svetost idealov, vežejo ponosno mesto s starodavno materjo. Ginjeno se zahvaljujem vsemu meščanstvu na njegovem prisrčnem mišljenju. Želim je skoraj videti. Vittorio Emanuele.«

Italijanski guverner v Trstu ukazuje.

Trst, 6. Italijanski guverner v Trstu je ukazal, da je od 5. t. m. ustavljen ves brzojavni, telefonski in poštni promet v tisto ozemlje, ki ni zasedeno po ententinih četah. — Nadalje se morajo od 5. do 10. t. m. zglašiti vsi tisti, ki hočejo oditi v Avstrijo, da dobe potrebne pote liste.

Oklic italijanskega poveljnika v Poreču.

Poreč, 4. (Zakasnelo). Italijanski poveljnik v Poreču je danes izdal na prebivalstvo sledeči oklic: V imenu Njegovga Velikanstva kralja Viktorja Emanuela in v sporazumu z zveznimi državami sem sinoči prevzel poveljstvo tega mesta in s tem vojaško in civilno upravo. V tem hipu, ko postavljamo nogo na to zemljo, kjer se še vedno bleste v svoji veličini spomini starodavne Romae in krilati lev sv. Marka spominja na slavne čine Venecije, Vam prinašam, Porečani, topli in prisrčni pozdrav Njegovga Velikanstva kralja, naroda vse Italije, kateri se ta zgodovinski hip z Vami veseli in raduje. Bratski in navdušeni sprejem, ki smo ga bili deležni, ista čustva in skupne nade nam dajo trdno zagotovilo, da bom našel v vsakem izmed Vas dobrohotnega, vnetega sodelavca v izvrševanju moje nelahke naloge — seveda v Vaš blagor in veličino Patriae. Ne dvomim, da boste Vi, vsi srečni, da ste po dolgih letih zatiranja in suženstva dosegli pričakovano osvoboditev, me dobrohotno podpirali v izvrševanju javnega reda s tem, da se boste pokorili navodilom, ki jih bom moral dajati z ozirom na javni blagor in da mi boste grenkost, da bi moral poseči po strogih sredstvih, ki bi nasprotovala čuvstvom moje duše, prihranili. Evivva Italia! Evivva il re! Evivva Parenzo! Capitano di Vascallo.

Italijani zasedli Divačo.

Divača, 7. nov. Italijanska četa, broječa 140 mož, je zasedla Divačo.

Italijani v Dalmaciji.

Split, 6. Italijani so se izkrcali tudi v Veliki luki in Korčuli. Krajevne jugoslovanske oblasti povsod neovirano dalje poslujejo. Vse tuje čete, ki so se nahajale v Dalmaciji, so razorožene in se odpravljajo domov.

Italijani v Zadru.

Šibenik, 6. Odbornik Narodnega veča Matavulj sporoča, da je prispela včeraj v Zader

Eksplodizija na Opčinah.

Opčine, 6. nov. Včeraj popoldne so razni ljudje plenili na openski postaji. Med drugim so hoteli opleni tudi eno cisterno bencina. Pri tem pa je bencin eksplodiral. Dve osebi sta bili na mestu mrtvi, štiri težko ranjene. Poleg teh so mrtve še štiri druge osebe.

Italijani so prisli na Opčine ob 4. uri popoldne.

Italijani zasedli otoka Vis in Lastovo.

Rim, 6. (K. u.) Kakor izve »Giornale d'Italia«, je italijansko brodogoj na otokih Vis in Lastovo (Lagosta) izkrcalo nekaj čet. Admiral Milo je imenovan za guvernerja otokov. Dve oklopni ladji, ki so ju spremljale torpedovke, sta nekaj čet izkrcali na Reki. Admiral Corsi je imenovan za guvernerja tega mesta.

Disciplina v jugoslovanski mornarici.

Split, 6. Pri mornarici v Šibeniku in Koturu vlada popolna disciplina in navdušenje. V deželi splošen mir in red.

Kako je bil potopljen »Viribus Unitis«.

Polj, 5. »Hrvatski List« sporoča o potopu ladje »Viribus Unitis« zanimive podrobnosti. 20 minut pred katastrofo se je nenkrat prikazal na krovu ladje človek v obleki potapljača. Šel je pred poveljnika ladje in mu rekel: »V 20 minutah bo ladja zletela v zrak. Reši naj se, kdor se more.« Poveljnik je precej izdal potrebna povelja in ladja je točno v 20 minutah šla v zrak. Sodijo, da je utonilo pri katastrofi do 600 mož. Med jugoslovanskimi mornarji in prebivalstvom vlada veliko razburjenje in ogorčenje. Povzročitelja katastrofe sta dva mlada italijanska poročnika, ki sta položila mino pod ladjo. Krivca so prijeli.

Poljska.

Poljska bo republika.

Berlin, 5. novembra. Na Poljskem je pričakovati vsak hip, da okličejo republiko.

Dunaj, 5. novembra. Minister za ljudsko zdravstvo dr. Horbaczewski bo podal v kratkem svojo demisijo.

Wilson pripoznal poljsko armado in narodni odbor.

Washington, 5. nov. (K. u.) Zedinjene države so pripoznale poljsko armado in najvišjo avtoriteto novega poljskega narodnega komiteja.

Cestni boji v Lvovu.

Lvov, 6. novembra. V Lvovu so se vršili hudi cestni boji med Poljaki in Rusini, pri katerih je bilo 60 ljudi mrtvih. Najvažnejši deli mesta so v poljskih rokah.

Poljski legionarji.

Krakov, 5. nov. Poljski legionarji so Krakov zasedli ter odstranili vse avstrijske orle. Nemški vojaki so morali tekom 24 ur zapustiti mesto. Poljski legionarji so prevzeli trdnjavo artiljerijo in topove. Tudi Tarnov so Poljaki zasedli.

Iz Češke.

Pragiški župan dr. Groš odstopil.

Praga, 5. nov. Mestni kolegij je dobil včeraj dopis župana dr. Groša, v katerem sporoča, da se odpoveduje svojemu mestu. Bil je zaradi svojega nastopa v prvih vojnih letih v Pragi zelo nepriljubljen.

Nemci se selijo iz Češke.

Praga, 5. nov. Opat nemškega samostana v Emavsu v Pragi, pater Alban Schachleutner, se je včeraj z ostalimi menihi izselil iz Češke.

Ustanovitev jugoslovanskega odbora v Pragi.

Praga, 6. nov. V Pragi se je ustanovil danes jugoslovanski odbor, ki naj zastopa koristi Jugoslovancev.

Brzežični brzojav med Prago in Londonom.

Haag, 5. Nedeljska »Morningpost« je prejela prvo brzežično brzojavko iz Prage.

Iz Rusije.

Posveti ruskih obrobni držav.

Riga, 4. novembra. (K. u.) Jutri bo v tukajšnjem gradu seja združenih deželnih svetov za Livonijo, Estonijo, Rigo in Oesel.

Ruska vlada propagirala revolucijo v Nemčiji.

Berlin, 6. Sinoči je dospel iz Moskve kurir zastopstva vlade sovjetov. Na kolodvoru v Friedrichstrasse pri prenosu njegove priloge s kolodvora se je pokodoval nek zabej, da so iz njega padli papirji, ki so bili v njem. Izkazalo se je, da so bili ti papirji tiskani v nemškem jeziku. Bili so letaki, ki so pozivljali vse nemške delavce in vojaške h krvavemu uporu. Ena vrsta letakov je obsegala poziv k revolucionarni borbi, medtem ko je obsegal drugi navodila za borbo, pozival k umorstvom in terorizmu. Vso prilogo ruškega kurirja se na kolodvoru zastrašili. Zunanji urad je o tem poučen in bo stvar raziskal.

Ruski poslanik zapustil Berlin.

Berlin, 6. nov. (K. u.) Kakor javljajo listi, je ruski poslanik Joffe sinoči najbrž zapustil Berlin z vsem poslaniškim osebjem in se vrnil v Moskvo.

Na Balkanu.

Kralj Peter na potu v Belgrad.

Zeneva, 5. novembra. Srbski kralj Peter je v sredo zapustil Kri in bo najbrže danes dospel v Belgrad, kjer bo slovesno sprejet.

50.000 jugoslovanskih vojakov na potu iz Albanije.

Reka, 6. Jugoslovanski odposlanci dr. Tresić-Pavičić, Bukšek in dr. Čok, ki so se odpravili na Kri k pogajanjem z entento, poročajo, da se vrača iz Albanije kakih 150.000 mož, med katerimi je 50.000 Jugoslovancev z 20.000 konji. Prižadevali si bodo, da te čete pošljejo preko Metkovića v Trst.

Nemška Avstrija.

Prehranjevanje v Nemški Avstriji.

Dunaj, 6. nov. (K. u.) Državni tajnik za prehranjevanje ljudstva dr. Löwenfold-Russ je včeraj zastopnikom časopisja poročal o sedanjem stanju prehranjevanja Nemške Avstrije ter o ukrepih, ki so se storili, da se prehrana zagotovi. Dobava se bo znatno zboljšala vsled tega, ker se bo zopet plačevala dobavna premija in pa zato, ker se bodo za plačilo dobivali predmeti vsakdanje potrebe, kakor: oblačila, črevlji in slino. Z Ogrsko, Češkoslovansko in Poljsko se urad pogaja o dobavi važnih živil. Preskrba z moko da je vsled omenjenih ukrepov za prihodnje tedne zagotovljena za Dunaj, Nižje-Avstrijo in Salcburško. Neugodna pa je preskrba z moko za Štajersko, Koroško, Tirolsko in Predarlško, katerim se mora moka dovažati. Manj ugodno je stanje prehrane s krompirjem, ker je Nemška Avstrija zavisna češkega, moravskega in gališkega dobavnega ozemlja. Državni tajnik je naznanil, da odpotuje danes odposlanstvo pod vodstvom prehranjevalnega ravatelja Elderscha v Prago, da se pogaja s češkoslovansko vlado. Kar se preskrbe z mesom tiče, bo mogoča količina za osebo ostati neizpremenjena, ker se je Ogrska zavezala, da bo dobavljala dosedanj mesečno mesno kvoto. Razen tega pride civilni potrebi v dobro tudi to, da poslej mesa ne bo več treba oddajati armadam. Drž. tajnik je povedal, da je v državnem svetu stavljen predlog, da naj se ententa zaprosi, naj pomaga Nemški Avstriji z živil. Nemškoavstrijska vlada da je že uvedla potrebne korake, da bi se živila dobivala tudi iz Amerike. Nadalje je omenjal ukrepe, ki naj preprečijo nevarnosti: preteče vsled poplave dežel s četami, ki se vračajo z bojišč domov. Razpostavile se bodo ob umikalnih cestah vojaške zapore, da čete ne bodo mogle uhajati vstran, in četam se bodo dajala živila. Rdeči križ uredi na glavnih vodorisih: v Celovcu, Mariboru, Beljaku, Wörglu, Inomestu, Gradcu itd. okrepčevališča, kjer se tudi uredi nadaljnji transport.

Konstituiranje nemške štajerske deželne skupščine.

Gradec, 6. (K. u.) V zborovalnici deželne hiše se je danes popoldan vršilo konstituiranje štajerske deželne skupščine, h kateri so bile vse tri največje stranke v deželi: krščanski socialci, nemški nacionalci in socialni demokrati odposlali po 20 delegatov. Med socialističnimi delegati je tudi ena ženska. Deželna skupščina je takoj začela posvetovanje o začasni ustavi. V tej zadevi je bil od vseh treh strank podan skupen predlog, da naj tisti del nekdanje kronovine (vojvodine Štajerske), v katerem stanujejo Nemci strnjeno, pod imenom »Štajerska dežela« (Land Steiermark) tvori ločeno, samoupravno provinco nemško-avstrijske države. Ta provinca naj izvede pristop k tej državi in naj na Dunaju konstituirani narodni zbor nemško-avstrijski prizna kot tačasno vrhovno državno oblast. Deželno upravo vodita nedeljena deželni odbor in deželna vlada. Področje doseganja c. kr. namestništva preide na deželno vlado. Finančno gospodarstvo deželnega odbora nadzira šestčlen-ski kontrolni odbor. Deželnemu odboru in deželni vladi so podrejena vsa okrajna glavarstva ter vsi upravni organi v okraju in v občini. Oni deli ozemlja, ki leže med samimi Slovenci in na katerih so naseljeni ali sami Nemci ali ki so vsaj pretežno obljubljeni po Nemcih, ostanejo začasno še vedno zastopani v štajerskem deželnem zboru. Odločitev glede meja med Jugoslavijo in Nemško Štajersko kakor tudi glede političnih in narodnostnih pravic nemških prebivalcev slovenskih deželnih delov je pridržana narodnopравnemu sporazumu med nemško-avstrijsko in jugoslovansko državo, oziroma mirovnemu kongresu. Potem ko so bile vse tri stranke podale pri-trjujbo izjave, se je ta predlog, odnosno začasna ustava v obliki sklepa potrdila. Deželna skupščina je nato izvolila 12 deželnih odbor-nikov, tako da je vsaka stranka zastopana po 4 mandatih. Novoizvoljeni deželni odborniki so za deželnega glavarja izvolili nemškega slobodnjaka dr. pl. Kaana, za njegovega namest-nika pa univerzitetnega profesorja dr. Rinte-lena (krščanskega socialca) in državnega po-slanca Pongratza (socialnega demokrata). De-želni glavar dr. pl. Kaan je izvolitev sprejel in je z ozirom na to, da se loči južni del Štajer-ske in se ustanavlja jugoslovanska država, iz-javil, da si bosta on in deželni odbor prizade-ovala vzdržati s sosednjo državo znozne so-sednje odnose. Izrazil je upanje, da se to prizadevanje ne bode onemogočilo s tem, da se v nasprotju z zagotovili o demokratični pravičnosti na južnem štajerskem meje potegnejo tako, da ne bi bile v skladu s tem načelom. Ko so bili sprejeti nekateri poslovni predlogi, se je seja zaključila.

Izgredi v Inomestu.

V Inomestu so ponoči 1. t. m. vojaki, ki so se vračali s fronte, oplenili skladišča in tr-govine ter vagone z živili. Plenili so tudi 2. no-vembra.

Pismo nadvojvode Friderika.

Dunaj, 5. nov. (K. u.) Pismo nadvoj-vode Friderika na cesarja Karla, ki ga je glasom »Abenda« od 5. t. m. baje priobčil »Venkov«, ne eksistira. Vsebinska pisma bi tudi prav nič ne odgovarjala mišljenju nad-vojvode Friderika.

Runciman o kapitulaciji Avstrije.

London, 4. nov. (K. u.) Reuter poro-ča: V spodnji zbornici je vprašal posla-nec Runciman, jeli more vlada kaj po-vedati o pogojih avstrijske kapitulaci-je. Bonar Law je odgovoril: Upam, da bo mogoče jutri popoldan zbornici predložiti pogoje v celoti. Za sedaj mo-rem zbornici zagotoviti, da bo uzado-voljena.

Predarlska hoče k švicil

Curih, 5. novembra. »Züricher Ztg.« poroča, da je na Vorarlberskem močno gi-banje za priklonitev Vorarlberske in kne-ževine Liechtenstein k Švici. (Znakov za to je več. Krščanski socialni poslanec Fink, ki je bil v direktoriju Nemške Avstrije, je pred tednom odločil svoje mesto.)

Dunajska policija obožena s topovi.

Dunaj, 5. nov. »Wiener Ztg.« izve, da dobiva dunajska policija in meščan-ska garda oddelke na konjih, strojne puške in topove.

Prijateljstvo med Nemci in Italijani.

Dunaj, 3. nov. (K. u.) Italijanski po-slanci južnega Tirolskega in Primor-skega so se danes zglasili pri načelniku državne pisarne dr. Rennerju. Posl. Pittoni je v imenu Italijanov čestital avstrijskim Nemcem sprčo ustanovit-ve lastne državnosti in izrazil nado, da se po začasni izpodkopanosti vzpostavi staro prijateljstvo med narodoma. Dr. Renner se je zahvalil in je povdarjal, da Nemci skozi stoletja Italije in njene-ga prebivalstva niso samo spoštovali, ampak upravljali in da so romali k njima. Stari režim v Evropi je te prija-teljske odnose razrušil, novi režim demokratičje, ki ga zgrajamo, jih stori, to upamo, tesnejše nego so bile kdaj prej. Nekdaj avstrijski Italijani žele poveriti posl. Pittoniju splošno zastop-stvo, Bonifoliju južno Tirolsko, poslan-cu dr. Buzattu primorsko zastopstvo in zadeve, ki se tičejo zlasti begunskega vprašanja, Montellu. Državni svet je te poverbe vzel v razmislek in bo vsem oblastvom zaukazal, da morajo z Itali-jani biti v prijateljsko ustrežljivem razmerju.

Mažari.

Dogodki v Budimpešti.

Iz Budimpešte, 2. t. m.

V Budimpešti so bilatla vulkanična že dlje časa. Načelo osamosvojitve naro-

dov, ki je predrlo v ljudska srca, ni mo-glo najti pota v srca magnatov, ki hočejo vladati. Vsa vojaška poveljstva so bila ob-veščena že nekaj časa, naj bodo pripravljena. Vreti je pričelo, ko je padel mini-strski predsednik Wekerle. Vse vojaštvo je bilo alarmirano že dve noči in je stalo pripravljeno na dvoriščih vojašnic. Ljud-stvo se je oprlo na grofa Karollyja, ki mu je po svojih demokratičnih idejah naj-bližji, in je čakalo odločitve. Apeliralo je na cesarja in na demokratični tok časa. Imenovala pa so se vsa imena, le Karol-lyjevo ime je bilo izvezto. Kriza je postala bolj in bolj zamotana, cesar, ki je došel v Budimpešto, se ni mogel odločiti. Ljud-stvo je slutilo, da se volja močotceev ne misli ukloniti njegovi volji. Na videz mir-no mesto je pričelo dobivati drugo lice. Shodi in male demonstracije so se ponav-ljale do hujših izgrediv in prišlo je do te-ga, da je dijaštvo, pomešano z meščan-stvom in častniki ter vojaki, vdrlo na kra-ljevi grad, proglasilo neodvisnost Ogrske, izvolilo Karollyja za ministrskega pred-sednika, pri kateri priliki je bilo ob spo-padu z vojaštvom in policijo ranjenih do 300 ljudi. Teža časopisi niso prinesli. Tudi tega ne, da se je bil osnoval že tedaj vo-jaski svet, ki so ga pa udušili. Za minist-rskega predsednika je bil imenovan Hadik, demonstracije so se ponovile. Karollyjeva stranka je sklenila delati z dejanj. Ob ve-rižnem mostu je prišlo do spopada z vo-jajštvom in policijo. Vojaštvo (Bosanci) se je vedlo pošteno, policija je nastopila z orožjem. Bila sta dva mrtva in 55 ranjenih. Drugi dan je delavstvo stavkalo v vsem mestu in v vseh podjetjih v sožalje za pa-da mučenika. Zopet je bilo navidezno vse mirno. Ljudstvo je obljubilo policajem ma-ščevanje, kar se je poznalo naglo v Bu-dimpešti. Policija je postala needina, ker je en del sklenil, da ne bo več orožje po-litike. Vojaško večje je razdelilo med Bo-sance lističe, naj ne streljajo nanje in ne na delavstvo, ker je Bosna (tak že svo-bodna in naj pomagajo na ta način k zmagi madžarskega naroda. Dajo jim zato pro-sto vožnjo in hrano do domovine. Na ve-čer Vernih duš je pričelo. Delavstvo je zasedlo z lahkoto kasarne, v katerih je bil Monved, ki ni hotel ubogati poveljnikov, in je bilo tudi mnogo častnikov z njimi, ki so že bili prišli. Bosanci so se vedli pa-sivno, oni so vrgli puške ob tla ali se dali razorožiti. Delavci so hodili nemoteno po ulicah, ob 1. uri ponoči so se predale vse vojašnice delavskim parlamentarjem, ki so med eljen-klici proglasili ljudsko svo-bodo in Karollyja kot ministrskega pred-sednika. Viskanje in petje je po ti nekr-vavi zmagi napolnilo vojašnice in ulice in se nadaljevalo do jutra. Dan je nudi pe-stro sliko. Krizantema je postala znak osvobodjenja; vojaki so jo nosili namesto »rozet« na kapah. Vsakdo je moral odlo-žiti šaržo. Mesto je plavalo v zastavah. Sam snih. Vojaštvo se je vozilo v avtih in streljalo v zrak, ovenčano z mažarskimi in socialističnimi zastavami. Vse mesto je bilo na ulici s trakovi na prsih. Napisi in grbi so padali na cestni tlak. Vseposvso so bili nabiti plakati in plakatič z napi-som: Živel Narodni svet! Posamezni voja-ki, ujetniki in civilisti posebno na perife-riji mesta so poskušali ropati, narodna straža na avtomobilih je večkrat trčila z njimi. Vsed tega je bilo 27 mrtvih 108 ra-njenih ta dan, ki je potekel v pijanem ve-selju, a mora se reči — dostojno. O posa-meznih ropih je bilo slišati iz okolice; trepe-le so vojaške stvari.

Danes je Budimpešta mirna. Narodna straža skrbi za red. Promet je do pičice vpostavljen. Rusi se vračajo trumoma v domovino. Vsakdo sme na svoj dom, ni-hče mu ne brani, le vzemo mu orožje in municijo ter obleko, sploh vse, kar ima odveč. Vse se vrača domov, okrašeno s trakovi, na vseh postajah občinstvo in za-stave; ljudje, ki čakajo svojcev, mahaio v pozdrav z eljen-klici. P. B.

Mažari bi se radi pogajali z entento.

Budimpešta, 5. nov. (K. u.) Potovanje ministrskega predsednika Karollyja in na-rodnostnega ministra Jasziya v italijanski glavni stan v Padovi se je začasno odlo-žilo. Pač pa bo, kakor javlja »Pester Lloyd« pod vodstvom na novo imenovanega ogr-skega pravosodnega ministra Berinkejya na srbsko mejo odpotovalo odposlanstvo, da stopi v stik z generalisimom ententnih čet na Balkanu, Franchetom d'Espercyom.

Budimpešta, 5. nov. (K. u.) Danes je delegacija, ki ji je naloženo, da naj se po-gaja z vrhovnim poveljnikom balkanskih ententnih čet o ustavitvi sovražnosti, od-potovala v Belgrad v glavni stan generala Francheta d'Espercyja.

Karoly odpotoval v Belgrad.

Budimpešta, 6. (Ogrski kor. ur.) »Politi-kai Hírado« poroča: Ministrski svet je včeraj sklenil, da naj ministrski predsednik Karoly sam na čelu ogrske mirovne delegacije od-potuje v Belgrad k vrhovnemu poveljniku en-tentnih armad. Posebni vlak ogrske mirovne delegacije je odpeljal ob pol 12. uri ponoči.

Ogrski odposlanci v Belgradu.

Budimpešta, 6. V torek zvečer so odpo-tovali v Belgrad v glavni stan generala d'Es-percyja odposlanci, ki imajo nalogo, da kon-ferirajo z vrhovnim poveljnikom ententnih

čet o vprašanjih, ki so v zvezi z ustavitvijo sovražnosti. V odposlanstvu so kot zastopniki vlade zastopani: pravosodni minister Berin-kej, naučni minister Lowassy, od vojnega mi-nistrstva stotnik Valtér Szely, od narodnega sveta poslanec Jánosy in glavni urednik li-sta »Hatmany«, dalje od delavskega sveta Ba-kony in drugi.

Ogrska vlada za integrirano ogrskih meja.

Budimpešta, 6. Minister Oskar Jaszy je izjavil v razgovoru s sodružnikom rumunskega lista »Hossia Poputru« o narodnostnem vpraš-anju: Prevezel sem nalogo, da ustvarim pravo samoodlobo posameznim narodom na Ogr-skem. V prehodnem času, ki bo trajal do mi-rovnega kongresa, bomo skrbeli za to, da mo-rejo narodi na Ogrskem skupaj živeti. Stališče ogrskih Rumunov smatram za upravičeno. A sam ne morem končno odločiti, marveč se bo rešilo to vprašanje na splošni mirovni kon-ferenci, ker tudi krogi entente smatrajo na-ravno vprašanje za mednarodni problem. Mi Mažari bomo zahtevali, da se razprave in raz-govori ne vodijo naravnost proti Ogrski, am-pak, na temelju splošnih načel, ki so merodaj-na za vse narodnostne države. Kakor se bo rešilo irsko vprašanje, tako naj se uredi tudi narodnostno vprašanje na Ogrskem. Nisem za teritorialno integrirano Ogrsko kot šovinist, ali morebiti za to, ker bivša historična Ogrska obstoji 1000 let znotraj teh meja, marveč iz geografskih, etnografskih in gospodarskih razlogov.

Ogrska vlada prevzela ogrski korespondenčni urad.

Budimpešta, 6. (Ogr. kor. ur.) Ogrski br-zojavni kor. urad priobčuje nastopni komuni-ke: Ministrski predsednik Karolyi je v spo-znanju, koliki narodni interesi so združeni s čim popolnejšim poslovanjem mednarodne po-ročevalne službe, ukrenil, da se ogrski brzo-javni korespondenčni urad z današnjim dnev prevzame v državno upravo.

Ogrska vladna stranka razpuščena.

Budimpešta, 6. Mnogo članov stranke 1. 1848., prejšnje vladne stranke, je sklicalo za četrtak sestanek, na katerem naj se sklene, da se stranka razide.

Ogrska vlada prepovedala vojakom vsakršno konfiskacijo.

Budimpešta, 6. (Ogr. kor. ur.) Ker se žal še vedno dogaja, da zapadajo potniki na ko-lodvorih ali na obmejnih postajah oplenitvi, je ogrski vojni minister, da zaščiti potovalni promet, predloževanje priloge v domovino potujočih vojakov po železniških nadzorste-vnih organih, vojakih, policajih, kolodvorskih stražarjih itd. prepovedal. Pravtako je prep-ovedal vsakršno konfiskacijo. Pač pa naj se vsakomur odvzame vse orožje in vsa municija.

Na Ogrskem plenijo.

Budimpešta, 5. novembra. V mnogih mestih na deželi je povzročilo plenjenje mnogo milijonov škode. Oplenjene so bile tudi nekatere vojaške blagajne z milijoni v papirnatem denarju.

Budimpešta, 5. novembra. Kakor v drugih mestih, je prišlo tudi v Wilsonovem (Požunu) do izgrediv. Židovski del je bil demoliran.

Budimpešta, 6. V mnogih krajih dežele se prevrat ne izvršuje prav tako gladko in ne-moteno kot v glavnem mestu. Zlasti se jav-ljajo težave tam, kjer prebivalstvo ni vajeno discipline in kjer oblasti nimajo dovolj ali nič oborožene moči. Tako poročajo iz Trnave, da je mob ponoči od nedelje na ponedeljek s po-močjo vojakov, ki so se vrnili s fronte, oplenil mnoge trgovine. Kakor pravijo, znaša ško-da kakih 10.000.000 kron. V Banatu, v rudar-skem mestu Rečici, dalje v Beli Cerki in Szek-eliju so se dogajali tudi požigi. Zgorele so mnoge hiše. Nad Banatom krožijo zrakovolvi, da s hitrimi vestimi pospešijo pomoč.

Zasebni promet na Ogrskem.

Budimpešta, 3. nov. (K. u.) Borzni svet je sklenil, da se od ponedeljka zo-pet pripusti osebni promet.

Ogrske narodnosti.

Budimpešta, 3. nov. (K. u.) Vesti o končnem sporazumu z narodnostmi ne odgovarjajo istini. Res je le, da se mi-nister Jaszy dogovarja z zastopniki raz-nih narodnosti. Uspeh teh razgovorov je, da se je pokazalo, da so razne na-rodnosti pripravljene, nastopati skup-no, vsaj v kolikor se tiče vprašanj težke ogroženosti.

Povratek nemških čet skozi Ogrsko.

Budimpešta, 4. novembra. (K. u.) Ogr-ski vojni minister je odredil, da skozi Ogr-sko potujočih nemških čet ni razorožiti, marveč jih je v popolni opremi in oboro-žene nemoteno odpravljati naprej.

Ogrski Sasi se organizirajo.

Hermannstadt, 5. nov. (K. u.) Voditelj ogrskih Sasov, Schulerus, poroča, da so Sasi ustanovili svoj osrednji komite.

O umoru grofa Tisze

se še dodatno poroča: Tiszovo vilo je strajžilo 8 orožnikov, ki so bili 36 ur nepretrgoma v slu-žbi. Poveljstvo jim je pozabilo poslati živil. Za-to so šli trije možje po nje, v vili je pa ostalo le 5 orožnikov; čez nekaj minut je bil izveden napad. Morilci so preplezali ograjo. Dvanaest so jih našli. Orožnikom so zaklicali: »Če se kdo gane, ga ustrelimo!« Štirje napadalci so pomerili skozi okno puške na orožnike, trije so pa vdrli v vilo in ustrelili Tiszo. Eno uro pred napadom je pisal Tisza pismo svojim pri-jateljem, s katerim jim je sporočil, da ne more hiše zapustiti, ker ga strajžilo. Tiszo so poko-pali v rodbinski rakvi v Gesztu.

Velika železniška nesreča v Budimpešti.

Budimpešta, 5. nov. (Ogr. kor. ur.) Danes proti polnoči se je na Rákóškem ranžirnem kolodvoru zgodila velika železniška nesreča. Po večini od volakov na gosto zaseden vlak, ki je privozil iz Eszékujvára v Budimpešto, je pasiral postajo. Tedaj se je pri nekem osebn-em vozu snelo dvoje koles, kar je povzročilo, da je skočil vlak s tira. Zadnji vozovi so se za-leteli v poškočevani vagon. Večina voz še je popolnoma razbita. Vsega skupaj so dosegli do-gnati 60 mrtvih in okoli 180 ranjenih oseb. Reševalna dela še niso končana. Na kraj ne-

sreče je prišla komisija, da dožene, koga za-deva krivda. Zdi se, da ne more biti govora o osebnih krivdi. Ranjence so z rešilnim vlakom spravili v bolnišnice glavnega mesta.

Vojna poročila.

Nemci izvajajo »večja premikanja«.

Berlin, 6. nov. (K. u. — Uradno.) Veliki glavni stan, 6. novembra:

Zapadno bojišče.

Pehotni boji v Escautini nižini. Na bojišču med Escauto in Oiso smo se od nasprotnika odmaknili. Sovražnik, ki je hotel včeraj po zelo hudem topovskem boju podvzeti svoje napade, je udaril na izpraznjene postojanke. Ko je prodiral dalje, so ga naše zadnje straže zapletle v posamične boje, ki so zadobili večji obseg v Mormalskem gozdu in južnovzhodno od Landreciesa. Sovražnik je zvečer stal za-padno od Bavayja, ob vzhodnem robu Mor-malskega gozda, vzhodno od Landreciesa in vzhodno od Guisa. Tudi med Oiso in Mozo smo izvedli večje premikanje. Nasprotnik nam je sledil tekom dne in je dosegel zapadno od Aisne splošno črto Marle — Le Gros Dizy — Ecluy. Vzhodno od Aisne smo bili z njim se-verno od Le Chesna in zapadno od Beaumonta v bojnem stiku. Močnejši sovražni napadi pri Beaumontu in pri Létannu. Južno od Duna je Američan v silnem ognju sunil čez Mozo in udril v gozdovje na višavah vzhodno od Moze med Millyjem ter Vilosnesom. Saški lovski polk št. 7 je v središču bojne fronte na Fon-taines prodirajočega sovražnika vržel nazaj in kmalu zopet vzel Epinoiski gozd (Bois del Epinois). Boji so se končali na grebenu višin vzhodnega Mozinega brega. Na vzhodnem Mozinem bregu so braniborski in saksonski polki odbili ponovne napade Američanov na višinah vzhodno od Sivryja v Etrayskem go-zdu (Bois d'Etrayss). — Včeraj smo sestrelili 45 sovražnih letal. Nadporočnik Bolle in po-ročnik Karel Oenecke sta dosegla 35. zmago v zraku.

Prvi generalni kvartirni mojster: Groener.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 6. nov. (K. u.) Veliki glavni stan: Ljuti boji severnovzhodno od Valenciennesa, pri Bavayu ter pri Aul-noyeju. Ob Sambri ni moglo nič pre-prečiti izvedbo premikanja, začetege med Helpe in Oiso. Od Oise do Moze ni bilo večjih bojev. Na Mozinem vzhod-nem bregu ponovni napadi Američa-nov. Vzhodno od Duna so mogli neko-liko pridobiti tal. V ostalem so se na-padi izjalovili.

Angleško poročilo.

London, 5. novembra. (K. u.) Poročilo angleškega generalnega štaba od 5. t. m. V veliki bitki, ki smo jo otvorili med Sam-bro in Escaute, se čete 3., 4. in 1. britske armade, ki jih povečini tvori moštvo iz angleških mest in grofij, boré proti nič manj nego 25 nemškim divizijam. Prizadele so Nemcem težek poraz in velike izgube na mrtvih, ranjenih in ujetih kakor tudi na topniškem materialu. Prebile so nemško obrambno črto na 30 milj dolgi fronti. Za-radi tega sijajnega uspeha se danes so-vražnik umika na vsej bojni fronti. Vkljub trajnemu hudemu deževanju so naše čete ves dan zasledovale umikajoče se sovraž-ne sile in so vdirale v nasprotnikove posled-nje straže, kjerkoli so poizkušale zadrže-vati naše prodiranje, ter so jim odvzele številne ujetnike. Na svojem umiku je so-vražnik popustil cele baterije in velike množine vojnega materiala vsake vrste.

Od kdaj je veljavno premirje?

Dunaj, 5. nov. (K. u.) Uradno se razglša: V točki 1. med armadnim viš-jim poveljstvom in italijanskim vojnim vodstvom sklenjenega dogovora o pre-mirju je določeno, da se sovražnosti na zemlji, na vodi ter v zraku ustavijo takoj. Dne 3. novembra ob 3. uri jutraj se je armadam dalo povelje, naj usta-vijo sovražnosti. Osem ur pozneje je armadno višje poveljstvo doznalo, da je italijansko vojno vodstvo naknadno določilo, da naj se sovražnosti ustavijo šele 24 ur potem, ko se premirje pod-piše. Armadno višje poveljstvo je proti tej nenadni premembi že podpisanih pogojev protestiralo, opozarjalo na to, da je nemogoče preklicati lastnim armadam že izdano povelje za premirje in zahtevalo, da naj se sovražnosti ne-mudoma ustavijo. Italijansko vojno vodstvo pa ni kazalo volje, da bi ustre-glo povsem upravičeni želji armadnega višjega poveljstva. Italijanske čete so marveč izrabile nejasni položaji, da bi še dosegle »vojaške« uspehe. Tako so po tesni dolini Bele (Fella-Tal) naše na-gosto razvrščene kolone nenadoma pre-hitili italijanski, s strojnimi oboro-ženimi oklopni vozovi in topovi, se kon-čno ustavili in izjavili, da so vse na ta način zajete čete, več divizij, vojni ujet-niki Italijanov. Na odpor Italijani niso mogli naleteti; ker so bili naši ljudje sovražnosti že ustavili. Armadno višje poveljstvo je proti temu postopanju vnovič protestiralo in zahtevalo, da naj Italijani na ta način ujetje ljudi izpuste na svobodo. Odgovor doslej še ni dospel.

Nemški podmorniki še vedno potaplajo.

Berlin, 4. novembra. (Kor. ur.) Urad-no: V zapornem okolišču krog Anglije so naši podmorniki potopili 46.000 brutoregi-sterton. Skoro vse potopljene ladje so bile globoko naloženi, v angleške luke na-menjeni parniki, med njimi dva s tanki olovoren.

Politične novice.

+ Mračni sel Vnet jugoslovanski domoljub nam piše: Prostost nalaga dolžnost, katerih zasluženi nima. Pusti otroka samega, pa se ti ubije; daj mu baklo v roko, ne bo dolgo, pa boš mesto luči imel ogenj! Ne bodimo mečkarji, meče, vedno iznenadeni škrici — otrokom v zasme! Ne nase, na narod, na naše ljudstvo mislimo! Odločni, izkušeni možje na delo! Vzdržujmo mir in red! Komaj dobljena svoboda je v nevarnosti! Ali res ni med nami resnosti, trezne odločnosti, vztrajnosti! Ali so res vse te lastnosti našega značaja zatrli nam dosednji gospodari — nam ubogim hlapcem? Tako daleč si spravila naš narod, ugonobila ne le sebe, ampak tudi vse, ki so bili primerni služiti ti — Avstriji! — K temu bi dostavili, da so razmere pri nas res bile precej kritične, da pa se že vrača na bolje ter da je povsod drugod še veliko slabše kot pri nas. To pa naj ne bo opravičilo za brezdelje in pasivno resignacijo. Hočemo nasprotno le reči, da je položaj tak, da resignacija ni na mestu. Upajmo, da bo vedno bolje. V ta namen pa vsi možje na delo!

+ Hranilnica in posojilnica v Kamniku je v skupni seji načelstva sklenila odstopiti od Zadrugne centrale in se je zopet oklenila Zadrugne zveze. Kakor čujemo, slede še druge zadrugne.

+ Razpust c. in kr. zunanje ministarstva. Na dunajskem Ballhausplatzu pridno likvidirajo stari c. in kr. zunanji urad. Tajne akte so večinoma uničili ali pa poskrili.

+ V glavnem stanu c. in kr. avstrijske armade se jim ni godilo slabo. Ker so razpustili glavni stan v Badnu in v Vöslau, je badenska občina zaplenila živila armadnega poveljstva, in sicer tri vagonne moke št. 0, velike zaloge premoaga in veliko založbo lesa. Zaplenjene zaloge dobi prebivalstvo v Badnu in v Vöslau.

+ Iz nemške Češke. Praga, 4. nov. (K. u.) »Bohemia« poroča iz Liberca: Deželni glavar poslanec Pacher je v Liberec težko obolen in je poslanca dr. pl. Lodgmana brzojavno naprosil, naj pride v Liberec in prevzame glavarske posle. Lodgman bo najbrž še danes na Pacherjevo mesto izvoljen za deželnega glavarja Nemške Češke. — »Bohemia« poroča iz Aša, da so vesti o ropanju in o izgredih v Ašu brez podlage.

+ Junaško dejanje feldmaršala Rohra. Dunajski listi sporočajo: Feldmaršal Rohr katerega ime ni v zvezi z nobenim junaškim činom, je zagrozil načelniku nemške narodne zveze, prof. Waldnerju, da ga bo dal ustreliti, ker je zahteval za prostovoljne strelce zdravnikov in sanitetnega blaga.

+ Nemci zahtevajo za nemško Avstrijo zahodno Ogrsko. Dunajski listi pišejo: Znano je, da je velik del zahodne Ogrske le po pravu iz navade ogrska lastnina. Cesarica Marija Terezija je zastavila del zahodne Ogrske ogrski državi polovici. Zastavni znesek se je že zdavnaj izplačal, zastavljene zemlje pa Ogrji stari Avstriji niso vrnili.

+ Zahteve Nemške Avstrije. Dunajski listi pišejo: Zahtevamo, da se nam za našo lastno potrebo zagotove zakladi rude in drugi naravni zakladi. Vrnejo naj se nam vsi krediti na Ogrskem in Poljskem. Jasno naj se dožene, kaj je v nemški Avstriji lastnina države in krone in kaj je rodbinsko premoženje dinastije, ker se sicer lahko zgodi, da bo ogrska krona dobivala najmanjši dohodek posestev. Zahtevamo carine prosti prevoz izdelkov naše industrije skozi ozemlje Jugoslavije v svobodno pristanišče Trst in kulturno konvencijo z zvezo južnonemških držav. V Nemški Avstriji zahtevamo predvsem novih volitev in jasnih programov strank, ali so za monarhistično ali za republikansko državno obliko, za načelo samoodločevanja ali za federalizem. Iz ogrskih čet naj se precej vzamejo nemški Avstriji, odpo-ve naj se skupna pogodba o valuti in o trgovinskem prometu. Zahtevkem Nemške Avstrije do zaklada zlata avstrijsko-ogrsk-ke banke naj se izračuna po številkih in ne po kvoti ter naj se z vso resnostjo zahteva del, ki pripada nam. Cislitvanski interesi naj se, v kolikor so skupni, zastopajo v trajnem stiku z jugoslovansko in češko-slovaško oziroma poljsko in ukrajinsko vlado.

+ Čehi odklanjajo prevzetje dela avstrijskih državnih dolgov. »Vossische Zeitung« je pisala, da so pripravili Čehi prevzeti 10 milijard avstrijskega državnega dolga. Z ozirom na to piše »Venkov«: Če dobro pomislimo, moramo reči, kako pride češko ljudstvo do tega, da plačuje dolg za reči, ki so se ukrenile brez njega ali proti njemu. — »Pravo Lidu« piše: Bodoča češko-slovaška država bo odločno odklonila sprejem dela avstrijskega državnega dolga. Z vsem svojim političnim vplivom bo delala naša stranka na to, da se konča beda našega ljudstva s tisljim dnem, ko se sklone mir in ustanovi lastna država. Ne bomo trpeli, da ostane češko ljudstvo še dalje sužni kapitala.

+ Tiskovna svoboda na Ogrskem. Ogrski pravosodni minister je razveljavil vse tekom vojne uveljavljene naredbе glede svobode tiska. Prav tako je razveljavil vse dosedanje prepovedi tu- in inozemskih listov.

+ Žrtve militarizma v Galiciji. Dunajski »Sonntag« sporoča: Na dunajskih shodih se zdaj o divjanju militarizma marsikaj sliši. Iz tajnih sej poslaniške zbornice se zdaj ve, da so obsodili preki sodi v Galiciji na smrt 30.000 oseb in da so razsodbe tudi izvedli. Zdaj so pa dognali, da so nedolžne ljudi obešali.

+ Japonska se oborožuje. Washington, 4. novembra. V tajni seji vojnega kabineta je interpeliral neki član vojnega kabineta predsednika, proti komu zbira Japonska strašne množine čet na svoji zahodni meji. Pri Tokiju so zgradili 30 novih tvornic za izdelovanje topov.

Dnevne novice.

— Poziv Narodnega sveta stražam. Dogaajajo se med drugim slučajji, da narodne straže ustavljajo tudi slovanske voja-ke in častnike, katerim vse pobere in jih vrhu tega še ozmerjajo. Čehi so zato upravičeno žaljeni in bi utegnili imeti to posledice za našo narodno obrambo. Narodni svet ukazuje vsem Narodnim stražam, da se v bodoče obnašajo proti slovanskemu vojaštvu dostojno, kakor se ravna s člani bratskega zavezniškega naroda. Vsak slučaj grdega ravnanja naj se precej naznani!

— Uradni list narodne vlade SHS. v Ljubljani št. 2. je izšel 6. novembra 1918 in obsega 21 odredb poverjeništvu narodne vlade, 1 naredbo štacijskega poveljstva v Ljubljani, 1 naredbo veterinarne oddelka, 1 razglas predsedstvene pisarne in razglase drugih uradov in oblasti. Naredbe narodne vlade SHS. se odlikujejo z jasnostjo. Poljudne so. Vsak jih lahko razume. Zozna se jim, da so jih zamislili naši slovenski državniki in da ni v njih nič tu-jeja duha, ki se je prej kazal v slovenskih prevodih avstrijskih nemških birokratskih naredb.

— Denar v hranilnici! Finančni odsek Narodnega sveta opozarja v hrvatskih listih občinstvo, naj v sedanjih negotovih razmerah ne hranijo denarja doma, marveč naj ga nalagaajo v hranilnicah.

— Odbor slov. katol. akad. društva »Danica« na Dunaju je sestavljen za IX. tečaj slede: Primož Simončič, cand. ager., predsednik in gospodar; Edvard Fugina, cand. cult. techn., podpredsednik, tajnik in arhivar; Tinja Jemec, stud. med., blagajnik; Franci Lengar, stud. for., knjižničar in zapisnikar.

— »Danica« je na svojem rednem ob-čnem zboru dne 3. novembra sklenila, da premesti svoj sedež v Zagreb, kamor spravi ves svoj inventar, kakor hitro bo to mogoče. Ker je društvo opustilo na Du-naju svoje dosedanje stanovanje in so vsi »Danci« odpotovali v domovino, pro-sim, da se vse, kar se tiče »Danice«, pošilja na naslov: E. Fugina, cand. techn., Kranj.

— Odbor za narodno obrambo in krajevni odbor S. L. S. se je ustanovil dne 3. novembra v Lomu. Prvemu je izvoljen za predsednika župan Fr. Zupan, drugemu pa župnik Fr. Govekar.

— Ustanovitev Gospodarske druž-be v Kamniku. Vseled sklepa zboroval-cev na sestanku dne 20. oktobra 1918 v Smarču za ustanovitev Gospodar. dru-žbe se je sklenilo, da se družba ustano-vi dne 24. nov. 1918 in sicer v Kamniku (Kamniški dom) ob 3. uri popoldne. Prosim, da pridejo gotovo vsi delež-niki. Odbor.

— Mokronog. Na vernih duš dan so so se zbrali ugledni možje sodnega okraja Mokronog in cele Mirenske doline v Mokronogu. Župnik Bajc je kaj lepo pojasnil žalostno preteklost in sedanjí resni polo-žaj, nadučitelj Pirnat pa pomen in delo-krog narodnega odbora, ki naj se ustanovi v vsaki občini. Notar Demšar je razprav-ljal o nujni potrebi prekornostne narodne obrambe, davkar Vencajz pa o aprovi-zaciji. Po vsakem govoru se je razvila kaj živahna debata; jassen dokaz zanimanja za vse sedanje dogodke. Ustanovil se je tudi centralni odbor, kamor pošljejo vsi odbori posamnih občin po dva zastopnika, da se delo olajša in bolj centralizira.

— Okrajni odbor Narodnega sveta v Radovljici. V nedeljo, dne 3. t. m., je bil izvoljen v Radovljici od krajevnih odborov celega radovljiskega okraja okrajni odbor Narodnega sveta. Izvoljeni so bili: v pred-sedstvo za načelnika msgr. Ivan Ambrož, morn. župnik v pok., za podnačelnika dr. Mirko Triller, odvetnik, za tajnika dr. Igo Janc, odvetnik, in Jakob Špicar, ravnatelj posojilnice, za blagajnika Alojzij Pegan, notar, vsi v Radovljici; v odsek za aprovi-zacijo: načelnik Jakob Fatur, dek. upravi-telj, odborniki: Vinko Resman, usnar, Iv. Bulovec, trgovec, Leopold Primožič, sodni nacoficial, Julij Slapjak, nadučitelj, Jože Mulec, žel. delavec, vsi v Radovljici, kot zastopniki meščanstva, trgovcev in obrtni-kov, uradništva, učiteljstva in delavstva; nadalje 23 zastopnikov krajevnih odborov

kmečkih občin kot zastopniki kmečkega prebivalstva; v odsek za narodno obrambo: Florijan Janc, posestnik, G. Serneck, ravnatelj dež. elektrarn, dr. Janko Vidic, po-ročnik, in I. Rovšek, orož. stražmojster, vsi v Radovljici.

— Iz Stare Loke. Za starološko obči-no, ki obsega tri župnije Stara Loka, Ra-teče in Žabnico, se je preteklo nedeljo ob veliki udeležbi mož in fantov konstituiral Krajevni narodni odbor z odseki Narodne straže in Aprovi-zacijskega odbora, ki je deloval že med vojsko. »Straža« ima pred-vsem v oskrbi kuhinjo za vračajoče se vo-jake na kolodvoru. Zelo lepo uspelo zho-rovanje je vodil dekan Mrak.

— Narodna obrana se je ustanovila za občino Vodice.

— Proslava jugoslovanske svobode v št. Rupertu. Zelo lep dan smo doživeli Šentruperčani v nedeljo dne 3. novembra. Ves št. Rupert je bil slavnostno okrašen. Na hiši g. Freliba smo opazili lepo ozal-žano sliko dr. Kreka. Takoj po popoldan-ski službi božji se je zbrala več tisoč bro-ječa množica na dvorišču pred društveno dvorano, kjer ji je g. kaplan Sušnik raz-balkon razložil pomen naše svobode. Ka-kor iz enega grla so navzoči klicali: Zi-vela svoboda! Po govoru se je razvil obhod po vasi, na čelu šolska mladina z zastavo in v spremstvu učiteljskega osebja. Za njo je šlo drugo občinstvo, ki je navdušeno pe-lo narodne pesmi. Po končanem spredu nagovorila ljudstvo na trgu g. ravnatelj Lunaček in posestnik g. Zupančič. Po kon-čaní govorih so se podali možje in fantje v dvorano, kjer smo izvolili Narodni odbor, sestojč iz predsednika (g. Zupančič), pod-predsednika (g. Sušnik), tajnika (g. Brezo-var), blagajnika (g. Lunaček) in šestih od-bornikov. Po nadaljni izvolitvi narodnega odbora smo ustanovili narodno stražo. Ta-ko je bil dnevni red končan, a navdušenje je še trajalo pozno v noč. Med manife-stanti smo opazili tudi mnogo Mokrono-žanov, med njimi Sokole v krojih. Zelo sta kresila spreved dva Sokola na konjih. V nedeljo dne 10. t. m. gremo na Šentrupe-rčani v Mokronog, kjer proslavi cel sodni okraj skupno dan jugoslovanske svobode.

— Spodnja Idrija. Dne 1. novembra t. l. smo ustanovili v tukajšnji občini Na-rodni odbor in Narodno stražo za občino Spodnja Idrija. V nedeljo dne 3. t. m. po dopoldanski službi božji je na trgu pred šolo g. kaplan Breitenberger kot pred-sednik Narodne straže vpričo vsega občinstva iz okolice na navduševalnem govoru slo-yesno zaprisegel mlado četo Narodne stra-že v službo Jugoslavije. Nato je zboroval občinski odbor, ki se je v svoji seji popo-lnoma podvržel Narodnemu svetu v Ljub-ljani kot naši vrhovni oblasti.

— Begunje na Gorenškem, dasi mala vas, je vendar dala duška svoje-mu veselju nad rojstvom Jugoslavije na ličen način. Pri popoldanski službi božji, katere so se manifestantje kor-porativno udeležili, se je zapela zalval-na pesem in nato »Lepa naša domo-vina«. Zunaj pred cerkvijo je župnik g. Kleindienst s stebra osvetlil pomen današnje slovesnosti, omenil zlosti tu-kajšnjega rojaka in narodnega ljub-ljenca ljubljanskega knezoškofa, ki mu je navzoče občinstvo navdušeno klica-lo »Živio«. Po lepem obhodu, katerega se je poleg šolske mladine in gasilcev udeležilo precej fantov in deklet v na-rodnih nošah je bila veselica pri Jo-ževcu. — Prejšnji dan, 2. nov., smo pa ustanovili tukaj odbor Narodnega sve-ta in narodno stražo. Predsednik je Gašperin Rudolf po dom. »Fent«. Zho-rovanje v šoli sta posejila in govorila gg. dr. Janc in prof. Dolžan iz Radov-ljice, poteni ko sta oba domača duhov-nika opisala položaj in opozorila, kak-šne naloge nas čakajo.

— Višnja gora. V nedeljo, dne 3. t. m., se je ustanovil v Višnji gori krajevni od-bor Narodnega sveta za občine: Dedendol, Draga, Gor. vas, Hudo, Leskovec, Luče, Križka vas, Polica, Višnja gora in Žalina. Člani so vsi župani imenovanih občin, in Štepec Jožef, Završnik Hubert, Turk An-drej, Zavodnik Anton, Texter Konrad, Tomc Valentin, Zupančič Anton, Jamnik Franc, Pajk Jožef, Javornik Jožef, Škufca Franc, Zupančič Martin.

— Mokronog. Bratje in sestre, v ne-deljo vsi v Mokronog manifestiraj in pro-slavlaj prelepo Jugoslavijo! Vsa Miren-ska dolina in ves sodni okraj Mokronog naj pokažeta ljubezen, vdanost in goreč-nost do lepe naše domovine. Tudi tuje prav vljudno vabimo, in videli boste, da nismo zadnji. Narodni odbor je vse po-trebno ukrenil za postrežbo, narodna stra-ža pa bo skrbela za javni red. Govorniki bodo pojasnjevali sedanjí položaj, petje in godba pa razveseljevala srce in povzdigi-la slavnost. Začetek točno ob 11. uri do-poldne, zbirališče na trgu. Za obilno ude-ležbo prosí Narodni odbor.

— Krka. V nedeljo, 10. t. m., ob 3. uri popoldne se ustanovi v prostoru starega župnišča krajevni odbor Narodnega sveta za občini Krka in Muljava.

— Iz Žirov. Ob navzočnosti zastop-nikov S. L. S. in J. D. S. se je v skupni

seji dne 2. novembra 1918 sestavil kra-jevni odbor Narodnega sveta za občino Ziri. V odboru so: Ant. Skubic, kaplan (S. L. S.), predsednik, Ivan Kavčič (J. D. S.), podpredsednik, Anton Kristan (J. D. S.), tajnik; Jakob Mlinar (S. L. S.), blagajnik; odborniki: Matija Zajec, Matija Cankar, Jožef Mrovlje za S. L. S.; Anton Primožič, Vinko Demšar, A. Mlinar za J. D. S.

— Pismeno občevanje z narodnim sve-tom. Kdor se obrne na narodni svet za pojasnila v osebnih zadevah, se naproša, da naj za odgovor priloži poštno pristoj-bino (znakmo). Če se zahteva brzojavni odgovor, naj plača odgovor že naprej.

— Umrla je v Huminu (Genova v Italiji) na španski bolezní gđ. Ludovika Šubic. Bodí ji tuja zemljica lahka.

— Smrtina kosa. 4. t. m. je umrl v Metliki 82letni Martin Nemančič. Bil je prava, daleč naokoli znana belokranjska korenina.

— Na Koroški Beli je dne 4. t. m. za hri-po umrla 25 let stara Ivana Sušnik, bivša na-čelnica Marijine družbe.

— Slovenska Matica. Slovenska Matica prosi vse člane in poverjenike, naj pošljejo udnino po poštah nakaznicah direktno na Ma-tico, ne pa po položnicah dunajske poštne hra-nilnice.

— Priglasitev za sprevoznike. Južna železnica zelo rabi sprevoznikov. Tisti slovenski fantje, ki imajo veselje do želez-niške službe, naj se nemudoma zglaste pri postajenačelniku glavnega kolodvora v Ljubljani. Za hrano in stanovanje je pre-skrbljeno.

— Oddaja delavnih volov. Deželno mesto za vnovčevanje živine ima večjo množino dobrih delavnih volov. Kme-tovalci jih lahko dobe v rejo. Za prira-stek v teži vola se bo ob vrnitvi posest-niku plačala primerna odškodnina. Ker je promet od daljših krajev zelo otežkočen, zato naj se zglaste le v bližini Ljubljane stanujoči posestniki. Voli se bodo prodajali vsak dan ob 2. uri po-poldne na Zelenem hribu, pri dolenj-skem kolodvoru.

— Občni zbor Slomškove zveze. Odbor je imel sejo dne 2. t. m. Ker je dosednji predsednik in ustanovnik Fran Jaklič odločil načelstvo, je odbor temeljem pravil izvolil predsednikom, ki naj izvrši vse priprave za občni zbor, nadučitelja Ivana Štrukelj. — Sklene se soglasno, da bo imela Slomškova zveza svoj občni zbor dne 14. novembra ob 2. uri popoldne v knjižnični dvorani Katoliške tiskarne. Spored: 1. Poroči-lo odbora; 2. Odobrenje letnih raču-nov; 3. Predavanje tovariša Fabince o reformi ljudskega šolstva; 4. Premem-ba pravil; 5. Volitev odbornikov za tri-letno dobo; 6. Samostojni predlogi in nasveti, ki pa se morajo nekaj dni pre-je izročiti odboru; 7. Slučajnosti. V od-sek za reformni načrt, ki ga sestavlja tovariš Fabine, se izvolijo tov. Marn, Kleinmayerjeva, Ivan Štrukelj ter na-mestnika Anica Lebar in Anton Dra-gan. — Ivan Štrukelj, t. č. predsednik; Adolf Sadar, t. č. tajnik.

— Učiteljsko Slomškove zveze se vsled naročila g. predsednika Narodne vlade naproša: na vpliva na merodaj-ne faktorje v posameznih občinah in pouči tudi osebno ljudstvo, da je pač treba iz fronte vračajoče se vojaštvo razoročiti, nikakor pa ne odvzemati jim najpotrebnejših stvari, ker je v nasprot-nem slučaju dotično vojaštvo narav-nost prisiljeno, da si preskrbi hrano nasilnim potom. Prebivalstvo naj pod-pira to vojaštvo, da čimprej dospo v svojo domovino! — Načelstvo Slo-mškove zveze.

— Slovensko narodno gledališče. Podpi-ratelji v Novem mestu. Drugi izkaz krajevnega odbora gledališkega konsorcija. Da bi s pri-merno glavnico zagotovili narodnemu gleda-lišču v Ljubljani redno delovanje, so prispeli poleg že podanega prvga izkaza sledeči ro-doljubni gospodi in gospo, in sicer z darili in z denarji. Darila so naklonili: p. n. gg. Barbo-rič Karol, trgovec; Lasič Fr., okr. glavar v p.; dr. Segula F., odvetnik; Vintar F., posestnik, po 50 K; nadalje Vlad. Vojska, posestnik, 30 K; nadalje dr. St. Bevk, ravnatelj; M. De-bevec, stotnik; dr. Vi. Fejstner, sod. svetnik; J. Javornik, posestnik; F. Jelacin, trgovec; Josip in Julij Kobe, trgovca; J. Korčina, vele-tržec; J. Kralec, ravnatelj mestne hranilnice; Maša Konvalinka, zdravnikova soproga; F. Majzelj, veleposestnik; A. Pauser, posestnik in podžupan; K. Pleiweis, notar; dr. A. Rogian, sodni nadvestnik; Fr. Seidl, trgovec; Bohuš. Skalič, vinarski nadzornik; J. Svetec, bri-vec; Angela Serko, prof. soproga; J. Wester, ravnatelj, in neimenovan gospod po 20 K; na-dalje L. Bergant, trgovec; Danica Marljak, le-karniška sotrudnica; F. Možina, posestnik; Ign. Sitar, posestnik; Am. Stupica, trg. sopro-ga, in Ana Vehovec, posestnica, po 10 K; na-posled O. Antonich, elektrotehnikova so-proga, 5 K. — Z denarji po 100 K so pristopi-li: K. Barborič, trgovec; A. Jarc, mornariški župnik; brata Kobe, trgovca; dr. Konst. Kon-valinka, zdravnik; A. Koprivec, posestnik; J. Kraševac, spediter; J. Ogrin, veletržec; A. Pauser, podžupan in posestnik; K. Pleiweis, notar; Fr. Seidl, trgovec; Boh. Skalič, vin. nadzornik; dr. M. Serko, profesor, po en delež. — Dosedanja svota daril 1455 K, deležev 2000 K, skupna svota 3455 K. — Nadaljeje pri-spevke sprejemajo predstniki dvorni svetnik F. pl. Šuklje, blagajnik, vladni svetnik prof. Ferd. Seidl in drugi v »Slovenec« že imeno-vani člani krajevnega odbora v Novem mestu. Naimanjše in najuspešnejše je doletel izvrš-ovala nabiralno delo odbornica ga. Pavla Lovše, prof. soproga.

— Begunje pri Lescan. Umrli je po kratkem bolovanju daleč znana šivilja Berkovčeva, Ana Prešeren. Marsikatero deklico je naučila šivati in mnogo dobrega je storila. Naj v miru počiva! — V vojaški bolnišnici je umrl Alojzij Resman, Starulčev. — V Zupah je podlegel španski bolezenski Franc Apih, Fajdigov.

— Narodni davek. Duhovščina žužemberške dekanije, zbrana na konferenci »Sodalitatis« dne 4. novembra 1918 v žužemberku, se veseli srečne ustanovitve Jugoslavije ter daruje za narodni davek vsoto 1000 K. Vsi navzoči so soglašali, da je treba krepko sodelovati s prenovljeno Slovensko ljudsko Stranko.

— Velika železniška nesreča. Med potovanja Sterntal-Ptuj je 5. t. m., ob 11. uri ponoči pri kilometru 148 skočil s tira vlak št. 259, ki je vozil vojaške domove. Nesreča se je zgodila, ker se je pri nekem vozu zlomila os. Deset voz je razbitih. Mrtvih je 50, težko ranjenih 70 vojakov. Mrtev je tudi en sprevodnik. Proga bo danes zopet prosta.

— Oddaja brejih krav. Poslovalnica Narodnega sveta za vnovčevanje živine dobiva dan za dnem večje število vojaških krav, ki so ali breje ali pa imajo jako malo mleka. Te krave bomo oddajali na Zelenem hribu pri dolenskem kolodvoru med posestnike vsak dan od 2. do 4. ure popoldne, dokler bo kaj krav na razpolago. Krave bomo oddajali kmetovalcem le pod pogojem, da oddajo pozneje nam v zame-nj toliko kladne živine, kolikor krav bodo sedaj dobili.

— Narodna vlada SHS. v Ljubljani je prevzela vso produkcijo papirnice v Goricanah.

— Srebrna poroka. Dne 29. oktobra 1918 sta obhajala v ožjem rodbinskem krogu srebrno poroko g. Gašper Skok, sodni nadoficiant in posestnik v Crnomlju in njegova žena g. Rozalija Skok.

— Smrtna kora. V Poličanah je umrl v soboto, 1. novembra, č. g. kaplan Gerutič. Ponedeljek je bil njegov pogreb. Pokoj njegovi duši!

— Sprejem pri generalnem majorju Majstru v Mariboru. Vojaški poveljnik južne Stajerske sprejema stranke vsak dan od 11. ure popoldne do pol 1. ure popoldne.

— Mariborčani se uče slovensko. V Mariboru se otvorijo 7. t. m. poučni tečaji v slovenščini.

— Razmere v Mariboru. Maribor, 3. nov. Na kolodvoru in v mestu je tupatam še precej nemirno, a je vedno boljše. Cela vrsta nemških družin se je že izselila in nad polovico Maribora je že slovenska. Tako da v svojem strahu meščani le pokažejo pravo barvo. V nevarnosti je bil neki tukajšnji katehet; hoteli so ga ubiti, ker je bil vedno navdušen in uspešen agitator za Jugoslavijo. Tudi dr. Vrstovski so grozili. Treba bo regularnih čet na pomoč, od katerih upamo, da bodo napravile in vzdržale red. V Selnici hoditi dva moža s čopcem in barvo; vsak nemški napis je v trenutku pobeljen. Nemški »sch« v slovenskih imenih kar hitro zginejo. Zelo radikalno!

— Graščani se udajajo — usodi. Casopis »Grazer Montags-Zeitung« je v svojem razmotrivanju o pogojih premirja zapisal: Premirje sklenjeno. — Kako drugačna je resničnost od danes, kakor fantazija od nekdaj... Armada se ni zrušila (!), zrušilo se je zaledje (zapackana ofenziva avstrijskih generalov je bila seveda zgodovinsko dejanje!), zrušila se je država, zrušil se je sistem, ki je prinesel v korenine gnolobo, nesrečo nedolžnim ljudem in narodom. Nihče ne ve, kakšni bodo mirovni pogoji. Premirje prinaša sramoto nad sramoto nad nas. Pero nam je padlo iz rok.

— Za oslepele vojake je prejel deželni odbor od upravnistva Slovenskega Naroda iz Ljstove zbirke 30 K.

— Odprava mlevskih kart. Z veseljem bodo brali posestniki žita v današnjem poročilu o seji Narodne vlade, da so od današnjega dne naprej odpravljene mlevske karte.

— Pisma se morajo oddajati odprta. Opozorjamo na sklep Narodne vlade z dne 6. novembra, da se morajo do preklica oddajati pisma le odprta in morajo nositi naslov odpošiljalcev, sicer se ne bodo ekspedirala.

— Porotne obravnave. Na 25. listopada t. l. določeno porotno zasedanje v letu 1918. se bo vršilo vsled sedanjih razmer pozneje.

Ljubljanske novice.

Ij V Ljubljani in okolici je zbranih okoli 200.000 mož, ki so z vsem potrebnim izvirno okoroženi.

Ij Škofijska vizitacija šentpeterske župnije v Ljubljani. G. knezoškof ljubljanski izvrši v soboto in v nedeljo, t. j. 9. in 10. t. m., vizitacijo šentpeterske župnije v Ljubljani. V župnijo pride v soboto ob pol 2. uri popoldne; pred župno cerkvijo ga sprejmejo zastopniki korporacij in šolska mladina. Zvečer ob 1/2. uri pred šentpeterskim župniščem serenada, katero priredi Glasbena Matica. V nedeljo ob devetih popoldne cerkveno opravilo z govorom. Popoldne ob 3. uri odhod. Narodno-zavedni šentpetersčani se pripravljajo na slovesen sprejem g. knezoškofa, da mu ob tej priliki izrazijo svojo zahvalo za možat

nastop v veliki borbi za uresničenje Jugoslavije. — Gg. hišni posestniki se prosijo, da razobesijo zastave, župljani pa, da se sprejema polnoštevilno udeležje.

Ij Odbor ljubljanskih društev S. K. S. Z. ima redno sejo danes, v četrtek, dne 7. t. m., ob 7. uri zvečer v Katol. tiskarni, II. nadstropje. Zastopniki društev se prosijo, da se seje radi važnosti gotovo udeležje. Dnevni red obsega: jezikovne tečaje, telovadbo.

Ij Slovenska trgovska šola. Pouk ostane prekinjen za nedoločen čas. Pričetek pouka se bo pravočasno naznanil v časopisih. Ravnateljstvo.

Ij Deška vadnica. Katehet deške vadnice vljudno prosi vse p. t. starše, da bi blagovolili poslati dečke 2., 3. in 4. razreda jutri v petek ob 10. uri v Alojzijevešče radi krščanskega nauka.

Ij Šolski mladini I. mestne deške šole na Ledini. Ker je v poslopu prve mestne deške šole nastanjen vojaštvo in je vsled tega pouk prekinjen, zato vam, ljubi učenci, pošilja podpisano šolsko vodstvo tem potom naslednje vabilo: Presvetli gospod knezoškof dr. Anton Banaventura Jeglič vrši te dni vizitacijo šentpeterske župnije v Ljubljani. Šentpeterski župljani, katerim pripada tudi mladina prve mestne šole, izkazuje ob tej priliki našemu odličnemu cerkvenemu vladiki vso svojo hvalečnost in ljubav, ki veže srca župljanov in njega, ki je v veliki uri našega naroda stopil odkrito in neustrašeno v prve vrste bojevnikov za boljše bodočnost milega slovenskega naroda.

V soboto, dne 9. novembra, ob poldveh popoldne bo pred župno cerkvijo šentpetersko slovesen sprejem, katerega naj se udeleži tudi mladina I. mestne šole s svojim učiteljstvom. Podpisano vodstvo vas vabi, ljubi učenci vseh razredov, da se zberete v soboto ob četrtna dve na trgu pred šentpetersko cerkvijo. Kdor ima še zastavico, slovensko, hrvaško ali srbsko, ki jo je nosil pri obhodu, ko smo praznovali praznik jugoslovanske svobode, jo prinesi s seboj. Kdor ima trobojni znak, ga pripni na prsi. — Vodstvo I. mestne šole. Jakob Dimnik, šol. vodja.

Ij Ljudski shod v Mestnem domu prirede danes zvečer ob 6. uri soc. dem. organizacije. Govorili bodo o položaju. — V Unioinu se pa vrši ob pol osmih shod, ki ga sklicujeta gg. Ivan Hribar in Adolf Ribnikar.

Ij Dr. Edvin Ambrositsch je naznačil odboru odvetniške zbornice za Kranjsko, da se v treh mesecih preseli s svojo pisarno v Linc.

Ij Usanove trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko. Razpisanih je za uboge, onemogle obrtnike in nekdanje vojvidne Kranjske osem ustanov po 50 K in deset ustanov po 20 K; za uboge onemogle obrtnike in trgovce nekdanje vojvodine Kranjske 14 ustanov po 50 K in deset po 20 K; za uboge onemoglo vdove obrtnikov iz Kranjske pet ustanov po 40 K in za uboge onemogle vdove trgovcev iz Kranjske pet ustanov po 20 K. Prošnje se morajo poslati trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 15. novembra 1918.

Ij Ljubljanskega observatorija. Včeraj zvečer ob 8. uri 30 minut so zaznamovali vsi instrumenti opazovalnice precej močan potres v daljavi kakih 150 km. Prvi znaki, kratki sunki, so trajali 17 sekund, potem je sledilo jako močno valovito gibanje zemlje (skoraj 1/2 mm), katero je tulaž mnogo oseb občutilo. Čas ni točen, ker brezžični brzojav še ni aktiviran.

Ij Štedite s plinom! Pri sedanjih razmerah je z ozirom na javno varnost potrebno, da se ceste in ulice boljše razsvetlijo kakor so bile doslej. Zato je g. župan ukazal, da se prižiga še enkrat toliko plinskih svetilk, kakor jih je gorelo po cestah in ulicah doslej. Pri raznih strankah pa se opaja, da rabijo plin v večji meri in da se ne ravna po tem, kar je mestni magistrat odredil v svojem razglasu z dne 5. oktobra t. l. V mnogih lokalih gori luč podnevi, ko ni absolutno potrebno, na večer pa več kakor polovica instaliranih svetilk. Nekatere stranke pa menda s plinom kuhajo kar vso svojo hrano, a ne samo kaj manjšega, kakor je predpisano. Z rastočo porabo plina raste tudi poraba premoga. Plinarna zadnji čas ne dobiva nobenega plinskega premoga in utegne se poteti precej časa, preden se prometne razmere toliko izboljšajo, da ga bode zopet redno dobivala. Sedanja zaloga premoga zadostja morebiti še za ta mesec. Ako se v tem času razmere ne izboljšajo in ako stranke s plinom ne bodo tako štedile, da prihranijo vsaj toliko plina, kolikor se ga več porabi za javno razsvetljavo, potem bodemo konec meseca ali pa še prej brez plina in brez javne razsvetljave. Zato štedite s plinom za razsvetljavo in kuhil! Vsakega državljanca dolžnost je skrbeti v prvi vrsti za javni blagor in tej skrbi podrediti svojo osebno korist in komotiteto!

Ij Društvo zasebnih uradnikov in uradnic naznanja, da spremeni do preklica uradne ure in sicer od 1. do 3. ure popoldne.

Ij Z letalom pobegnili. Šiškar Kazimir Plehan, vojak letalskega oddelka v Celovcu, je na Vseh svetih dan pobegnil z letalom preko Karavank in prišel nad Spodnjo Šiško nekolikokrat obkrožil hišo svojih staršev in se potem na ljubljanskem polju spustil na tla. Domače prebivalstvo, ki je naglo prihitelo na lice mesta, ga je živahno pozdravljalo.

Ij Grozna nesreča z zastrupitvijo. Na ljubljanskem južnem kolodvoru so ob velikih zmedah dobili nekateri tudi nekaj steklenic metilina, ki je strupen. Ta strup so pretakali v razne posode in dajali piti tovarišem tudi železničarji. Za zastrupitvijo so umrli: Vidmar Fr., Klander Franc, Sigl Robert, Hauptman David, Babnik Ivan. Ti smrtni slučajji so nam doslej znani. Bati se je pa še nekaj več žrtev in šest ali sedem zastrupljenec se nahaja še v bolnici in so deloma še v nevarnosti. Velikanska nepredvidnost je to, da se v tem oziru ne ukrene potrebno, da bi se take nesreče preprečile. Velika izguba je to tudi za naše železničarje.

Ij Prošnja Trnovčanov gosp. županu. Po dolgem času smo zopet dobili tri električne žarnice. S tem nam ni pravzapravi nič pomagano. Za skrajno silo bi morala biti neobhodno med vsako žarnico vsaj še ena. Sedaj gori ena v začetku Trnovskega pristana, druga na koncu in ena sama v dolgem drevoredu na Opekarski cesti, in še ta stoji za drevjem. V drevoredu je taka tema kot v tunelu, in to v sedanjem času, ko je polno vojaštva najrazličnejših narodnosti v Ljubljani. Prosimo gospoda župana, da v tem oziru kaj ukrene. Morda bi se drugod prištedilo z elektriko za tri žarnice. Pritožba je popolnoma upravičena. Javna razsvetljava je zdaj bolj potrebna kot kdajkoli prej. Ker je premož v naši Jugoslaviji zdaj naš, si bo znala gotovo ljubljanska mestna občina pridobiti dovolj premoža, da bomo že enkrat ljubljancem rešeni avstrijskih dobrot oficijalne teme. Sicer bi pa bilo prav, če ljubljanska občina sama odkupi od nam tujih družb kak premožokop.

Ij Umrli so v Ljubljani: Suzana Zalokar, trgovčeva vdova, 74 let. — Viktor Šubic, rejenc, 7 dni. — Ivan Holl, sin žel. kancelista, 4 mesece. — Marija Kodrič, zasebnica, 72 let. — Andrej Vodišek, užitinski prejemnik, 72 let. — Fran Geltar, sprevodnik cestne železnice, 27 let. — Ursula Lušina, užitkarica, 59 let. — Albert Friedrich, kurjač, 34 let. — Pavla Wagner, blagajničarka, 44 let. — Anton Rupar, dninar, 68 let. — Ljudmila Andrejič, rejenska, pol ure. — Anton Čenčič, rejenc, 2 dni. — Janez Dimc, dninar, 49 let. — Marija Pavli, posestnikova hči, 6 let. — Marijeta Remic, dninarica, 32 let. — Janez Pavlin, tovarniški delavec, 32 let. — Filip Šetina, hotelski hlapec, 17 let. — Terezija Taborne, služkinja, 25 let. — Marija Pirnat, hči pekove vdove, 7 let. — Ana Šraj, starinarica, 59 let. — Fran Korenčan, sin tovarniškega delavca, poltretje leto. — Marija Slabina, žena tobačnega delavca, 24 let. — Antonija Škof, tobačnica delavka, 36 let. — Antonija Kovač, zasebnica, 25 let. — Helena Praprotnik, prodajalka, 25 let. — Ferdinand Omejc, deželni računski svetnik v pokoju, 70 let. — Marija Medved, hiralka, 82 let. — Ana Vanino, prodajalka sadja, 28 let. — Jerica Verovšek, vrtnarjeva vdova, 81 let. — Josip Malin, livarjev sin, 2 leti. — Roža Majer, nadsprevodnikova hči, 3 mesece. — Ana Vodnik, šivilja, 32 let. — Marijeta Kočvar, žena poslovojdce, 35 let. — Avgust Pestotnik, sin tobačnega delavca, 4 mesece. — Marija Mehle, služkinja, 22 let. — Ana Kunčič, žena posestnika in sodavčarja, 52 let. — Milan Gangl, rejenc, 14 dni. — Apolonija Jerina, žena umir. železn. poduradnika, 81 let. — Emerika Steiner, rejenska, 5 tednov. — Zofija Knafelec, rejenska, 1 mesec. — Franciška Sabeliko, tobačna delavka v p., 69 let. — Roža Amalija Kočvar, zasebnica, 38 let. — Ivan Babnik, železniški kotlar, 40 let. — Terezija Rupert, tovarniška delavka, 53 let. — Viktor Švigelj, uslužbenec cestne železnice, 12 let. — Alojzij Puncer, delavec, 31 let. — Mina Čarman, občinska uboga, 70 let. — Jakob Vahar, steklarski pomočnik, 17 let. — Franciška Petrič, posestnikova žena, 58 let. — Marija Zagar, uradnikova žena, 31 let. — Frid. Schulz, podčastnikova hči, 3 leta. — Ernest Jenko, urarski pomočnik, 29 let. — Fran Enoh, pekovski pomočnik, 67 let. — Roman Ravnihar, sin posojilniškega uradnika, 8 dni. — Elizabeta Smrekar, zasebnica, 90 let.

Ij Za Narodni svet je daroval g. Aleksij Hochleitner, delovodja v Pollakovi tovarni, 100 K.

Ij Namesto venca na krsto hišnega gospodarja Viljema Jeraniča so darovali za oslepele slovenske vojaške rodbina Sirnik 10 K, M. Luschar 4 K.

Ij Za invalide. Namesto venca na grob umrlemu invalidu Jožetu Marc, ki je umrl dne 23. oktobra t. l. v Ljubljani, je darovala družina Marc 300 K za invalide kranjske dežele.

Ij Mestna zastavljavnica ljubljanska naznanja p. n. občinstvu, da se vrši dne 14. novembra 1918 redna mesečna dražba v mesecu marcu 1918 zastavljenih dragocenosti in efektov, blaga, perila, strojev, koles itd., od 3. do 6. ure popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2. Posebno se še opozarja, da na dan dražbe ni mogoče rešitev ali obnovitev zapadlih predmetov, temveč le najkasneje zadnji uradni dan za stranke pred dražbo.

Prosim g. Sajovica, ki je služil pri Holzagelkommando Maiano pri Gemoni pod praporočkom pl. Ziernfeldom, za njegov sedanji naslov. Odgovor na: Premrou, Ljubljana, Cigaletova ulica 1/III.

Prva jugoslovanska zvonarna.

Ker prihajajo številni priglasili k naši zvonarski zadrugi in razna vprašanja, naj služijo te vrstice v pojasnilo. — Prostor za tovarno je že pripravljen. Lega zelo pripravna, blizu postaje. Tudi material za zidavo poslopja je povetini že pripravljen. Seveda se bode zvonarna v teku leta razširila v tovarno, v kateri se bo izdelovalo vse, kar spada v kovinarsko, livarsko in strugarsko obrt. Na tem polju je imel doslej med nami monopol tujec, ki je samo izseseval naše delavstvo in zatiral našo narodnost. Z našim denarjem in našimi žulji si je množil kapital, ki je služil nam sovražnim namenom. Odslej naj služita ta panoga trgovine in obrti našemu narodu, sreči in blagostanju Jugoslavije. Podjetju je zasigurana silajna bodočnost. Deležev zaenkrat še ni treba vplačevati. Zastopuje samo podpis deležev na »Prizipnici«. Za vplačevanje se bodo poslale svoječaso položnice. Član zamore biti vsak zavezen Slovan, ki ga sprejme odbor. Deleži so po 500 kron. Začasno sprejema prijave Janko Barle, mestni župnik v Ljubljani. Glede vojnih posojil kot deležnino, se bomo pogovorili na ustanovnem zborovanju dne 13. novembra. Želi se, da bi poslal vsak dekanat po enega zastopnika na ustanovno zborovanje. Istotako naj bi prišel tudi iz vseh slov. škofij, kakor tudi iz Hrvatskega, vsaj po en zastopnik.

Poziv poverjeništvu za promet.

Ker bo naša država potrebovala izredno veliko število uradništva za prometno službo, se pozivljajo vsi reflektantje za uradniško-prometno službo (pri železnicah, pošti in brzojavu), da se nemudoma priglasijo pri poverjeništvu za promet, da se v kratkem otvori tozadevni tečaj.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1918.
Dr. Pestotnik s. r.

Pogajanja med Slovenci in Nemci na Stajerskem.

Danes nam došli dunajski listi poročajo iz Gradca dne 2. t. m.: Nemški odbor za javno blaginjo se je pogajal s slovenskimi poslanci o redu v spodnjem delu dežele. Slovenci so izkoristili svojo sedanjo moč in zasedli ozemlja do Spielfelda in Gline ter prevzeli upravo na poštah in železnicah. Za Maribor se nastavlja dva uradna voditelja, nemški za mesto, slovenski za okoličico. Mesta Maribor, Ptuj in Celje začasno obdrže svojo nemško upravo, dokler se vprašanje o mejah ne uredi. Pač pa so se okrajna glavarstva po deželi zasedla s slovenskimi uradnimi voditelji.

Primorske novice.

p Darovi za goriške begunce. G. ravnatelj državne realke v Gorici, J. Zupančič, je daroval povodom svojega imenovanja ravnateljem 50 K. — G. Artur Lokar, notar v Ajdovščini, je daroval iz neke kazenske poravnave ponovno 50 K. — Neimenovani Primorec je daroval 100 K. — Vsem darovalcem se Posredovalnica najtopleje zahvaljuje.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Danes zvečer se ponovi »Hamlet« za abonement »C«. Opozorjamo, da se predstava prične točno ob 7. uri zvečer. — V petek ostane gledališče zaprto. — V soboto, 9. nov. se uprizori »Laterna« izven abonementa. ne pa, kakor je bilo na lepkih pomotoma naznanjeno, da bo uprizorjen »Namišljeni bolnik«. — V nedeljo, 10. nov. popoldne ljudska predstava »Divji lovec« izven abonementa ob znanih cenah. — Zvečer se ponovi burka »Charleyeva teta« izven abonementa.

Aprovizacija.

a Goveje meso za gostilničarje in zavode. Gostilničarji in zavodi prejmejo goveje meso v petek, dne 8. t. m., od 1. do 3. ure popoldne v cerkvi sv. Jožefa.

a Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 800. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 800 prejmejo goveje meso v petek, dne 8. t. m., popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeno je ta-le red: od 3 do pol 4 št. 1 do 200, od pol 4 do 4 št. 201 do 400, od 4 do pol 5 št. 401 do 600, od pol 5 do 5 št. 601 do 800. Stranka dobi za vsako osebo 15 kg mesa; kilogram stane 2 K 80 vin.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 8. novembra od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh.

a I. krušna komisija v Mestnem domu bo uradovala začasno v ljudskem domu, Streliška ulica, v sobi jugoslovanske strokovne zveze, I. nadstropje.

a Mast na rumene izkaznice C. Stranke z rumenimi izkaznicami C prejmejo mast v petek, dne 8. t. m., v soboto, dne 9. t. m. in v ponedeljek, dne 11. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeno je ta-le red: v petek, dne 8. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure šteje 1 do 150; od 9. do 10. ure šteje 151 do 300; od 10. do 11. ure šteje 301 do 450; popoldne od pol 2. do pol 3. ure šteje 451 do 600; od pol 3. do pol 4. ure šteje 601 do 750; od pol 4. do pol 5. ure šteje 751 do 900; od pol 5. do pol 6. ure šteje 901 do 1050. V soboto, dne 9. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure šteje 1051 do 1200; od 9. do 10. ure šteje 1201 do 1350; od 10. do 11. ure šteje 1351 do 1500; popoldne od pol 2. do pol 3. ure šteje 1501 do 1650; od pol 3. do pol 4. ure šteje 1651 do 1800; od pol 4. do pol 5. ure šteje 1801 do 1950; od pol 5. do 6. ure šteje 1951 do 2025. V ponedeljek, dne 11. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure šteje 2026 do 2175; od 9. do 10. ure šteje 2176 do 2325; od 10. do 11. ure šteje 2326 do 2475; popoldne od pol 2. do pol 3. ure šteje 2476 do 2625; od pol 3. do pol 4. ure šteje 2626 do 2775; od pol 4. do pol 5. ure šteje 2776 do 2925; od pol 5. do 6. ure šteje 2926 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti, kar stane 9 kron. Poleg rumene izkaznice C mora prinesiti vsaka stranka s seboj tudi rumeno nakaznico za mast.

Najnovejša poročila.

Jugoslovanska legija v Sremlu.

Osijek, 6. nov. Danes dopoldne je prispel oddelek jugoslovanske legije, ki se je rekrutirala v Ameriki v Mitrovico. Drugi oddelek iste legije je šel preko Save pri Jarku in je prispel v Jarak. Srbska vojska prodira v Sremlu v treh smereh.

Delegati Narodnega veča v Valjevu.

Osijek, 6. nov. Delegati osješkega krajevnega odbora Narodnega veča so prispeli v Valjevo, kjer se sedaj nahaja poveljstvo 1. srbske armade. General Spužević je sprejel odposlance kar najpriščneje in obljubil, da bo želje izpolnil.

Jugoslovanski delegati pri francoskem poveljniku.

Ercegnovi, 6. novembra. Delegati »Narodnega veča«, ki so se odpeljali na Krf, da stopijo v stik s francoskim brodom, brzojavljajo: Danes smo imeli na krovu »Cabines« prvi razgovor s poveljnikom Laffrom, ki se je ugodno končal. Jutri odhajamo v Trst. Pričakujemo ugodnih rezultatov.

Pogoji za premirje Mažarom.

Budimpešta, 7. novembra. Pri pogajanjih, ki so se vršila v Belemgradu med ogrskim ministrskim predsednikom grofom Karolyjem in zunanjim ministrom Jaszyjem z ene strani in generalom Franchet d'Esperey-em z druge strani glede premirja Ogrske z entento, so določeni sledeči pogoji premirja:

1. Mažarske čete se bodo oddaljile za 15 km za ogrsko mejo; tako nastali prostor tvori nevtrarno cono.
2. Nemške čete ne smejo iti preko Ogrske, ampak se morajo ob roku, po ententi določenem; razorožiti in internirati.
3. Ententine čete bodo stopile na ogrski teritorij.
4. General Kövess mora odložiti poveljstvo v Novem Sadu in ga izročiti generalu Hornhaberju.

Mackensenova armada bo razorožena.

Budimpešta, 7. nov. Generalfeldmaršal pl. Mackensen je hotel s kontingentom svojih čet, ki šteje okoli 200.000 mož, oditi preko Ogrske in Oderberga v Nemčijo in se je včeraj razgovarjal z vlado po posebnem odposlancu stočniku Artnerju, ki je prispel semkaj. Odposlanca so sprejeli v vojnem ministristvu s prijateljskim nevtralnimi države in naznanili, da mažarsko vojsko ministristvo želi, naj gredo čete maršala Mackensena preko Ogrske brez orožja, katero bodo naknadno poslali za njimi v Nemčijo. Orožje morajo odložiti na ogrsko-rumunski meji. Če bi generalfeldmaršal Mackensen ne sprejel teh pogojev, pravi »Pesti Naplo«, da bo Ogrska, ki je nevtralna država in pod varstvom zahod-

nih velesil, z orožjem preprečila prehod Nemcev skozi Ogrsko.

Protest proti nastopanju Italijanov v Dalmaciji.

Split, 6. novembra. Poverjenika Narodnega veča SHS za Dalmacijo dr. Krstelj in dr. Škarica sta se pritožila potom brzojavke v Rimu zaradi nezakonitega ravnanja italijanskih okupacijskih čet, ki se izkrcujejo na naši obali. Zastopnika narodne vlade se pritožujeta, da Italijani silijo naše uradništvo, naj prisega zvestobo italijanskemu kralju. Zastopnika nadalje opozarjata, da je naša država samostojna in neodvisna. Zahtevata drugačnih navodil za okupacijske čete in odklanjata vsako odgovornost, če italijanska oblast ne prične drugače ravnati.

Sarkotić na begu prijet.

Banjaluca. Član odbora Narodnega veča Hadžić poroča, da je general Sarkotić pobegnil preko Broda proti Dunaju s 600 možmi bosonskih lovcev in nekoliko strojnimi puškami. Z njim je pobegnil tudi glavni urednik lista »Bosnische Post« Steinhardt.

Brod, 7. novembra. Kolodvorsko poveljstvo je danes tukaj ustavilo generala Sarkotića, ki je hotel s svojim štabom in 600 možmi odpotovati preko Osjeka in Ogrske na Dunaj. Njegovo četo so razorožili, štab in generala Sarkotića pa pridržali v Brodu, dokler ne dobi kolodvorsko poveljstvo nadaljnjih ukrepov Narodnega veča.

Donavska flotila v Budimpešti.

Budimpešta, 6. novembra. Danes ob 10. uri dopoldne je prispelo sem 10 donavskih monitorjev s stražnimi čolni in drugimi vojnimi vozili. Na jaborih so visele mažarske zastave. Posadka je na pozdrav odgovorila z burnimi klici »eljena«. Na obrežju jih je čakala ogromna množica ljudi, ki jih je pozdravljala. Monitorji so se zasedli v luki Stari Budim.

Reforma obrtnega stanovskega združništva.

Piše Henrik Steska.

Obrtniki so obsežna in važna skupina takozvanih srednjih slojev in v tem dejstvu je njihov socialni pomen. Ako obrtniki izginejo, izgine z njimi velik del neodvisnega srednjega stanu. Srednji stan pa je najstalnija socialna skupina v državi, je ohranjujoči element in najgloblji vir ljudske moči. Obrtnik in kmet sta zanesljivi temelja države, kakor to poudarja dr. Aleš Ušeničnik v svoji sociologiji.

Obrtniki trpe danes vsled velike konkurence s strani industrijalcev. Da si ohranimo obrtništvo, je treba, da vsi merodajni javni faktorji podpirajo obrtnike pri njihovem stremeljenju za samopomoč in osamosvojevanje. Da bo to obrtno pospeševanje uspešno, je treba dvoje: 1. Neobhodno je potrebno, da se obrtni stan organizira. Ta organizacija je ali prostovoljna ali pa prisilna. Prostovoljne obrtniške organizacije so n. pr. razne pridobitne zdruge ter društva, kojih namen je pospeševanje obrti. Akoravno takih združenj ne moremo podgrešati, vendar iste ne zadostujejo. Treba je takih organizacij, ki obsegajo vse obrtništvo, ves obrtni srednji stan. Temu namenu služijo poleg trgovskih in obrtnih zbornic, ki pa zastopajo obnem tudi veleindustrijo in rudarstvo, v prvi vrsti prisilne obrtne zdruge in zveze istih, o katerih hočem pozneje natančneje govoriti.

2. Te prisilne stanovske organizacije poskrbe, da se obrtništvo samo in na razni javni činitelji informirajo o sredstvih, kako bi se dalo pomagati obrti, in da v tem smislu postopajo. K tem sredstvom pristevamo na eni strani obrtne šole, obrtne tečaje, obrtna predavanja, domove in zavetišča ter zavode za socialno zavarovanje, ki jih ustanavljajo javne korporacije in obrtne zdruge za obrtnike in njihov naraščaj. Na drugi strani pa služijo temu namenu skupno nakupovanje sirovin, strojev, orodja, skupno prodajanje obrtnih izdelkov, proizvajanje s skupnimi stroji, izboljšanje obrtne tehnike ter izposojevanje in shranjevanje denarnih sredstev, kar vse poskrbe pridobitne zdruge, javne korporacije in deloma tudi obrtne zdruge.

Iz zgoraj navednega je razvideti, kaj je glavni namen prisilnega obrtnega združništva. Na vsak način mora obsegati ves obrtni srednji stan in edino iste. Naše obrtno združništvo pa nikakor ne ustreza tej glavni zahtevi. Z ozirom na spremembo, ki jih v kratkem doživimo v našem javnem življenju, ememo pričakovati, da se bodo tudi zakoniti predpisi o obrtnih združenjih temeljito reformirali. Sedanji organizatorični predpisi dajejo preveč pravic samovolji obrtnih oblastev, a istotako tudi hipnim željam obrtnikov samih. Ne smemo se tedaj čuditi, ako je vsa ta organizacija nepopolna in ako pri njej ne najdemo prepotrebne doslednosti. Po sedanjih predpisih zahteva tu-

di snovanje in preustrojitve obrtnih združenj vse preveč pisarij in brezplodnega dela.

Naslednje spremembe v obrtnem združništvu se mi zdijo posebno potrebne:

I. Zdruga. Zakon sam naj določa, da tvorijo v vsakem sodnem okraju obrtniki enega in istega obrta, ako jih je vsaj 30, strokovno za drugo, ne da bi se šele vršile kake predprave za take ustanovitve. Irigovce je smatrati vobče za obrtnike iste obrtne kategorije. Vsi obrtniki enega sodnega okraja, ki niso včlanjeni v kake strokovne zdruge, tvorijo kolektivno zadrugo. Pri nekaterih obrtih naj tvorijo obrtniki za vse ozemlje obrtne oblasti druge stopnje strokovno zadrugo. V ta namen bi se po zaslišanju in prireditvi vrhovne zveze obrtnih združenj morala izdati izvršilna naredba k tozadevnemu zakonu, v kateri bi se vsi ti obrti naštevajo. V take okrožne strokovne zdruge bi se morali združiti n. pr. stavbeniki, zidarji, mojstri, tesarski mojstri, tiskarji, knjigotlačci, knjigovozji, fotografarji, brivci, dimnikarji, sodavčarji, zobotehniki, instalaterji, urarji, optiki, drogist, slikarji in pleskarji, trgovski vrtnarji, komisijonarji, agenti itd. Na predlog okrožne zveze bi smela obrtna oblast druge stopnje tudi združiti obrtnike tehnološko sorodnih obrtov v eno zadrugo. Tako bi se n. pr. smeli v sodnih okrajih, kjer je premalo ključavničarjev ali kovačev za lastno zadrugo, združiti vsi kovinski obrti v eno samo zadrugo. Istotako bi kazalo, da se krojaškim združenjem priključijo krznarji, klobučarji, roka- vičarji in modisti, kajti to slednje obrtne vrste bodo kvečjemu v velikih mestih štele zadostno število obrtnikov za lastne zdruge.

Da bodo kolektivne zdruge povsem ustrezale svojemu namenu, naj bi zakon določal, da se imajo za one obrti, katerim pripada vsaj 10 združnikov, ustanoviti posebni dokaj samostojni strokovni odsek z lastnim načelnikom, podnačelnikom in plenarnimi seji.

II. Zveze obrtnih združenj. V krajih, kjer imajo vsaj 10 obrtnih združenj svoj sedež, se imajo iste združiti v krajevne zdruge zveze. Naloga teh so skupne nprave za povzdigo gospodarstva in izobrazbe in v človekoljubne namene. V krajih, kjer je manj kakor 10 združenj, bi se smele zdruge sicer tudi združiti, a le v gotove namene potem, ko so sklenile ustanovitev kake skupne nprave. Za ves okoliš obrtne oblasti druge vrste naj zakon predpisuje ustanovitev občne okrožne zveze vseh krajevnih združnih zvez in oni hzadug, ki niso včlanjene pri krajevnih združnih zvezah. Za trgovske zdruge in za gostilničarske zdruge pa se ima z ozirom na bistveni gospodarski razloček med trgovino in obrtjo v ožjem pomenu ter z ozirom na že obstoječo organizacijo gostilničarstva ustanoviti posebna strokovna okrožna zveza vseh trgovskih združenj oziroma ravno taka zveza gostilničarskih združenj.

Da pa tudi pri občni okrožni zvezi dovolj vpoštevamo razloček med posameznimi vrstami, naj pri njej obstojajo za obrti, ki štejejo vsaj pet strokovnih združenj oziroma združnih strokovnih odsekov, posebni zadostno samostojni strokovni odseki z načelnikom, podnačelnikom in plenarnimi seji.

Odbor občne okrožne zveze naj tvori skupno s primernim številom zastopnikov trgovske in pa gostilničarske zveze obrtni svet obrtne oblasti druge stopnje in mora biti primerno zastopan pri zavodu za pospeševanje obrti.

Za vsa slovensko deželo se imajo ustanoviti deželna zveza vseh občnih okrožnih zvez, deželna zveza vseh trgovskih okrožnih zvez in deželna zveza vseh gostilničarskih okrožnih zvez. Odbor zgoraj navedene deželne zveze ima skupaj s primernim številom zastopnikov deželne strokovne trgovske in gostilničarske zveze obnem biti obrtni svet vrhovnega obrtnega oblastva.

III. Po zaslišanju vrhovnega obrtnega sveta izdana izvršilna naredba k zakonu o obrtnih združenjih bi morala določiti pravilnike (pravila) za strokovne, za kolektivne zdruge, za zdruge zveze, za zdruge strokovne odseke, za zvezne strokovne odseke, za pomočniške zbornice, za posredovalnice za delo, za pomočniške in mojstrske izpraševalne komisije, za razsodišča itd. Ti pravilniki bi imeli občno veljavo, ako bi pa hotela zadruga oziroma zveza spremeniti to ali ono točko teh normalnih pravil, bi morala prositi odobrenja pri obrtni oblasti druge stopnje. Taka normalna pravila bi izdatno razbremenila poslovanje združenj, ki mnogo časa tretajo s sestavo raznih pravil. Za druge zdruge nprave kakor na primer za vajejske domove, za vajejska zavetišča, za razne blaginje, za socialno zavarovanje pa bi se morala izdati vzorna pravila.

V zakonu bi se moralo tudi določiti, da se imajo združni zbori, zvezni zbori, odsekovne plenarne seje itd. že zaradi proračuna in računskega zaključka vršiti vsaj prvo in četrtlo četrtletje, odbore seje pa vsaj vsako četrtletje. Deželne zveze bi morale imeti svoje lastno glasilo. V tem glasilu, ki ga dobi vsak združnik, bi objavili vsa vabila na zborovanj, vse objave glede sklenjenih doklad, vse ovmine glede zapadlih doklad in sploh vse zadrugne razglase. Odpadlo bi zato vsako osebo vabilo združnikov, s čimer bi si zdruge in zveze prihranile mnogo stroškov.

Dosedanja uprava združne imovine je preveč zamolana, vsled česar se ima zeno-staviti in naj odpadajo sedanjim zakoniti predpisi o zaračunavanju posebnega inkorporacijskega in vajejskega zaklada. Da se denarno poslovanje olajša, bi se morale doklade združenj kakor zvez določati enakomerno po glavah. Tudi doklade zvez bi pobirale zdruge in jih odposlale zvezam.

Umljivo je, da zadruga brez lastne pisarne in tajnika ne more povsem lastnosti svoje-mu namenu. Vsled tega je želeli, da bi zakon predpisal, da naj imajo vse v istem kraju se nahajajoče zdruge svojo skupno pisarno s

skupnim združnim tajnikom in z določenimi uradnimi urami. Ta dolžnost glede skupne pisarne odpade le za določene zdruge, ki imajo lastno pisarno z lastnim tajnikom.

Za slučaj, da bi se prisilno obrtno združništvo na tak način reformiralo in spopolnilo, naj bi se tudi institucija državnih obrtnih in- struktorjev opustila, kajti obrtne oblasti potem vsled enotnosti združne organizacije ne bo- do več rabile teh strokovnih organov, zadruga- m oziroma nižjim zvezam pa naj pomagajo načelniki oziroma tajniki zvez višje vrste, kar je le v korist obrtni samoupravi. Država naj v ta namen zveze subvencionira.

IV. V zvezi z reformo obrtnega združni- štva naj bi se v svrhu temeljitejše strokovne izobrazbe obrtne naraščaja spopolnili tudi predpisi o dokazu usposobljenosti in o obrtnem nadaljevalnem šolstvu. Zakon naj določi, da imata pri vseh obrtih, za kojih nastop obrtni red vobče zahteva dokaz usposobljenosti z učno in pomočniško dobo, od predpisane po- močniške dobe odpasti vsaj dve leti na čas po prestani pomočniški izkušnji (izprašani pomo- čniki). Pri teh obrtih bi smeli izmed novih obrtni- kov le oni, ki so se z vspehom podvrgli po- sebnim mojstrski izkušnji (izprašani obrtniki), imeti vajeince.

Dosedaj jako piči zakoniti predpisi o obrtnih nadaljevalnih šolah se imajo izdatno spopolniti. Določiti bi se moralo, pri katerem šolstvu vajeincev se imajo ustanoviti občne obrtne nadaljevalne šole, strokovni pouk v skupinah celotnega strokovni oddelki na teh šolah, strokovne obrtne nadaljevalne šole ter vzporednice in pripravljalni razredi, nadalje kako se naj krijejo stroški za vzdrževanje teh šol in kdo naj te šole upravlja.

Darovi.

Nerodni davak obline Krla. Darovali so: Ne- imenovani 160 K; Franc Magovac 62 K; po 50 K: Anton Poljanec, Josip Borštnik, Anton Borštnik, Josip Jakše, Anton Skufca, Marija Bregar, Pavel Klemenčič, Josip Koščak, Janec Podražaj, Josip Javornik, Franc Koščak, Franc Mancin, Bernard Koželj, Josip Erjavce, Janec Rogelj; po 40 kron: Janec Rogelj; po 30 K: Josip Zajc, Josip Bregar, Anton Zupanc, Ignac Hočevar; po 26 K: Franc Svetin; po 21 K: Franc Hočevar ml.; po 20 K: Marija Kastelic, Josip Strah, Franc Seme, Franči- ška Seme, Janec Podražaj ml., Janec Zajc, Jožefa Meglič, Terezija Zabukovec, Anton Murn, Marija Murn, Josip Čačnik, Anton Hrovat, Janec Turk, Frančiška Arko, Ivan Strina, Alojzij Globokar, Jožefa Hočevar, Anton Globokar, Terezija Mest- nik, Janec Hočevar, Anton Zabukovec, Marija Za- viršek, Terezija Kalar, Franc Zupanc, Anton Za- viršek, Terezija Grm, Bernard Erjavce, Franc Ži- darski, Marija Završek, Josip Habjan, Janec Ra- delj, Terezija Zabukovec, Bernard Koželj, Uršu- la Karlič, Anica Bršan, Jakob Sustariš, Marija Skufca, Franc Miklavčič, Damijan Hočevar, Marija Koželj, Josip Zajc, Janec Mahne, Janec Zavod- nik, Anton Sadar, Josip Meglič, Marija Miklav- čič, Ana Roštan, Franc Miklavčič, Anton Kožar, Franc Blatnik, Marija Blatnik, Janec Blatnik, Iva- na Rošel, Janec Sadar, Franc Rogelj, Josip Ada- mič, Josip Kralj, Rozalija Glavan, po 15 K: Ma- rija Hočevar, Marija Tomažin, Anton Koželj, Ama- lija Erjavce; po 13 K: Ivan Lobe; po 12 K: Franc Kastelic; po 10 K: Janec Zelnikar, Franc Fink, Josip Bregar, Marija Bregar, Anton Hočevar, An- ton Godec, Marija Blatnik, Janec Sadar, Janec Koželj, Marija Habjan, Janec Miklavčič, Terezija Zavodnik, Marija Podražaj, Janec Godec, Franc Habjan, Anton Skufca, Janec Godec, Marija Pe- skar, Josip Hočevar, Franc Godec, Janec Zupanc, Marija Zupanc, Damijan Maver, Marija Hrovat, Ivan Puš, Marija Mencin, Angela Podražaj, Josip Grm, Janec Blatnik, Frančiška Blatnik, Marija Zi- nik, Josip Grm, Uršula Mestnik, Josip Bradač, Frančiška Prosen, Marija Pečjak, Marija Pečjak, Uršula Bršan, Marija Zaleto, Franc Koželj, Tere- zija izanc, Frančiška Sustariš, Marija Skufca, Janec Sustariš, Franc Podražaj, Josip Miklavčič, Marija Zavodnik, Marija Sere, Neža Tekavec, Ana Zajc, Josip Nose, Marija Godec, Katarina Zajc, Marija Godec, Ivana Godec, Janec Mavsar, Anton Perko, Marija Perko, Josip Miklavčič, Franc Glo- bokar, Josip Strah, Janec Tomažin, Franc Miklav- čič, Anton Fink, Angela Fink, Marija Stenta, Fr- kastelic, Uršula Strah, Franc Sustariš, Marija Erjavce, Franc Hočevar, Josip Kutnar, Ignacij Ka- stelic, Marija Svetin, Marija Strauss, Leopold To- mažin, Marija Mišmaš, Jožefa Erjavce, Frančiška Blatnik, Franc Čravec, Janec Blatnik, Marija Mi- klavčič, Josip Mustar, Ivana Skufca, Anton Pakl, Ana Ros, Frančiška Pakl, Marija Sadar, Marija Zavodnik, Anton Novak, Alojzij Grebenc, Anton Mišmaš, Josip Sustariš, Anton Godec; po 9 K: Jožefa Glavan; po 8 K: Franc Uršič, Frančiška Pavčič; po 7 K: Janec Strina, Josip Novak; po 6 K: Franc Čandelič, po 5 K: Janec Globokar, Jo- zefa Hribar, Anton Vidic, po 4 K: Anton Miklav- čič, Terezija Dolenc, po 3 K: Janec Uršič; po 2 K: Janec Notan, Ana Uršič, Anton Uršič; po 1 K: Franc Kluh, Antonija Polja, Marija Piskur, Jožef Spelič. Skupaj 3415 kron.

— Mesto venca na krsti umrlega elektro- inženirja pl. Levničnika in pokojnega stud. jur. Ante Koška sta darovala g. Ignacij in ga. Ivanka Guzelj, iz Skofje Loke Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljani po 20 K, skupaj 40 K. Pri- srčna hvala!

— Mesto venca na krsti umrlega elektroin- ženirja pl. Levničnika in pokojnega stud. jur. Ante Koška sta darovala g. Ignacij in ga. Iv- anka Guzelj, iz Skofje Loke »Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljane« po 20 kron, skupaj 40 kron. Pri- srčna hvala!

Dežnik, svilnat s črno kovinasto kljuko, je vzel dekle v ponedeljek v večernem vlak- u in je izstopilo v Otočah. Pozivlje se, da ga odtod tekojo na postajni pisarni v Otočah. De- klino znano po imenu in bi se jo sicer ova- rodišču v Radovljici.

V Gorici se proda zaradi starosti, v mestu leče- ca, po vojni zelo poškodovana

skupina hiš

ki obstoji iz mlina, stanovanjskih hiš, ter iz razdeljene parka, ki ima dobro ohran- jena, od površnika iz cimenta izdelana podzemeljska stanovanjska (kavarna) in strelske jarko. Odstopi se s pravico do odškodnine vred za ceno 380.000 kron. Ponudbe pod št. »Mlin in posestvo št. 4300« na upravo »Slovenec«.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Ronjsko meso

se bo prodajalo vsako sredo in so- boto v Kopitarjevi ulici šte. 1 po nižji ceni. I. Marinšek.

Enako se bo prodajalo na Tr- taški cesti v Streharjevi hiši.

Rud. Sulc.

MATTONI-JEVA

GISSHUBLSKA

KISLA VODA

Dva pridna in poštena

hlapeca ter več delavecev

sprejme »Živnorojska zveza« v Smar- o: pri Kantarac

Dekla

vajena samostojnega gospodarstva, ki se razume tudi na perutnino in vr- se sprejme v vilo. Plača po dogovoru. Naslov se polzve pri upravi lista, 4320

Pouk v italijanski

se daje na Mesinom tgu št. 237, nad- stopnje. Polzvedbo od 12 ure do- poladne in od 3-6 ure pop. letom.

Delavci in delavke

(tudi mlajši) setnaki sprajmo za raz- nje zolja proti dobri plači, event. ud- prehrani pri trdnji JOSEF ZIDAR

Dunajška cesta šte. 31.

Sprejme se ne čim več

Čevljar

na nekaj dni. — Naslov nove uprav- ništvo »Slovenec« vsaj št. 4322.

†

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da je naš najdražji ljubljani in nepozabni soprog, oče, brat, gospod

IMMERTH

častniški nadomestnik pri 2. gorskem strelskem polku.

po kratki mučni boleznici v sredo, dne 6. novembra 1918, zjutraj previden s tolažili sv. vere v deželni bolnici v Ljubljani mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb draga pokojnika se vrši v petek dne 8. novembra 1918, ob pol 2. uri pop. iz deželne bolnice k sv. Križu Ljubljana, 6. XI. 1918.

Žalujejo ostali.

†

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni oče, stari oče, stric in svak, gospod

IVAN VOZEL

posestnik in gostilničar

danes, v četrtek ob 1 uri ponoči, po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v starosti 74 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam draga pokojnika se vrši v petek, ob 4. uri popoldne na domače pokopališče.

Šmartno pri Liti, 7. 11. 1918.

Žalujejo ostali.

Jako lepo

tele-junček

se v kamniškem okraju za plemo odda in sicer za sveži speh ali mast. Več se poišče na Bleiwalsovi cesti 20, 2. nadstropje na desno, od 1. do 4. ure.

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode. 1 porcelan. lonček K 7.50

Milo za britje

pristno, najboljša vrsta 3 kosi 9 K 1 kg K 34.— Pošilja proti naprejšnji pošlatvi denarja

M. JUNKER, eksportna trgovina Zagreb 39, Petrinjska 3 III. Hrv.

Prašek za pletanje in krmiljenje prašičev.

oddelni prašiči — zadržanja bolni.

1 škatlja 5 K,
15 škatelj 65 K.

Pošilja se po povzetju. — Farm. labor. A. Secherl, Gradec, poštini predal 56. 4208

PRODA SE 4310

50 litrov konjaka

izjemno pristno, fino vinsko žganje, za mnogovrstno zdravilno porabo, 1 liter po 50 kron. Odda se tudi 25 litrov. Naslov: F. Maslov, Ljubljana, Stari trg 9.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezdolne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživljenje in smrt, združeno tudi z vojno rizikom, otroških doh., rentna in ljudska, nezdolna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavež. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastoj in poštine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

SMRT

Podgane, miši se popolnoma zatros s sredstvom „Ratten-todt“. Ako ni uspeha, se denar vrne. Stotine zahval. Cena K 4.—, 3 škatlje K 9.—. Stenica, uši, bolhe, škurci se uničijo z zalego vred radikalno s „Thiera“ sredstvom. Cena 3 K, 3 kartone 7 K. Prašek proti mrčesu dodan 2 K. Bradavice, trdo kožo odstrani brez bolečin v 3 dneh s korenino vred „HABALSAM“. Uspeh zajamčen. Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 11 K, 100 zabval. — Kameny, Kaschau, I. Ogrsko, Poštini predal 12-C, 316.

Sprejme se nekaj

DELAVCEV

pri FR. STUPICA, trgovina z železnicami v Ljubljani.

Velika, trinaestopna, moderno zidana

vozelna hiša

v Ljubljani, ki je še davka prosta in v kateri se nahaja najboljša obrt, se zamenja z drugo hišo, če tudi manjšo ali z vilo. — Prijazne ponudbe je takoj poslati pod »Dobra kupčija 4291« na upravnistvo »Slovenca«.

ŠIVILJA

vajena tudi hišnih del, se sprejme takoj kot hišna. — Ponudbe z navedbo pogojev pod »Hišna 4296« na upravo.

Sprejme se takoj

DEKLA

vajena živine in za lažja hišna dela proti dobri plači in prehrani. — Ponudbe pod »Dobra plača 4296« na upravo.

Proda se lepo, fino

posteljno in namizno

perilo

Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4313.

Dobro

PRILNO MILO

se dobi vedno po primerni ceni in v vsaki množini pri

M. WEBER, LJUBLJANA, Prisojna ulica št. 1, II. nadstropje.

NAPRODAJ JE

irgovska hiša

z večjo delavnico, velikim vrtom, z več sobami. V hiši je vodovod in električna lač. Leži v najbolj prometnem kraju na Gorenjskem. — Kje? pove iz prijaznosti uprava »Slovenca« pod št. 4203 ako znamka za poštino.

Gospod išče takoj

STANOVANJE

dveh mebliranih ali nemebliranih sob s kuhinjo in elektriko. Ponudbe na: Hotel Union št. 34, Ljubljana. 4309

KUPI SE

hiša v Ljubljani

Ponudbe pod: »Resni takojšnji kupec« 4306 na upravnistvo »Slovenca«.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, nože in tapele za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Srbež LISAJE GARJE PEGE

in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno PARATOL, domače mazilo. Ne maže, je popolnoma brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Velik lonček K 5.—, dvojno-velik lonček K 9.—. Daje PARATOL-posiljalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo. 1 škatlja K 3.—. Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki 3434

PARATOL-WERKE lekar ULMER BUDAPEST VII-27, Rózsa utca 21.

Lepe, nemešane, dobro

suhze gobe

KUMNO, VOSEK, BRINJEVO OLJE kupi po najvišjih cenah

M. Rant, Kranj.

Prodaja BRINJEVEC, SLIVOVKO, ŠADJEVEC, VINO letine 1917 v vsaki množini po zmernih cenah. 3416

Klavirje, harmonije

in vse glasbene instrumente

prodaja in izposoja

Rihard Breznik,

Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

Prooursine

karbid. SVETILKE

za sobe

električne žarne svetilke

in vedno 4034

sueže baterije ter

užigalnike

v veliki izbi priporočila tvrdka:

IGNICIJ VOK,

specijalna trgovina s šiv. stroji in koles, LJUBLJANA : Sodna ulica št. 7.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvorno zakonito zjamčeno »Skabofom« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloge za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skabofom«!

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino

tvrdka JELACIN & KO., Ljubljana, Ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Stare damske klobuke

sprejema v popravilo in tudi nove na nove oblike prenameni FRANC CERAR, tovarna slamičkov v STOBU, pošta Domžale pri Ljubljani. — Cene primerno nizke, točna postrežba. 3715

Pristno domače

Ojlikino olje

preskrbi le v zameno druge različne hrane. Karel Kos, Nerezine, via otok Cres, Istra.

Istotam se dobi sladkor in različne moške obleke,

Čevlji

z gumijastimi podplati se zopet dobe, kakor tudi USNJATI NABITKI pri PETER KOZINA & CO., v LJUBLJANI na Bregu št. 20. 4261

Prodajalci in trgovci dobe popust.

ČEVLJE

z lesenimi podplati v vseh velikostih dobavlja takoj tudi v večjih množinah tovarnam, graščinskim oskrbništvom, občinam, šolam, konsumnim društvom itd. itd. naslednja prodajalna tovarne čevljev in usnjenega blaga

T. & A. BAŤA

DUNAJ II, Taborstraže 17 a.

V tej prodajalni se dobe tudi nadomestki za usnjate podplate, jermena in jermenčki za čevlje.

Dobro, staroznano gostilno pri

„Ferlincu“ (Krisch)

sva podplata s 1. novembrom prevzela. Postregla bodeva cenjene goste kar najboljše — sedanjemu času primerno. —

Za obilen obisk se priporočata

Peter in Josipina Košak.

Ustanovljeno l. 1893. Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenskih pollic, posestev, vrednosnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 21 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 12, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1917, K 489.431.79.

Deležnikov je bilo koncem leta 1917, 1421 s 14.855 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za K 5.703.450.—

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik popoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po tako, da dobe le-ti od vsake 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z izdajo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljše.

Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1917 nad 34 milijonov kron.

BARVE ZA OBLEKE

v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.

Ust. orste barv, suhih in oljnatih, mavcev (gips), masinec (Federweil), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarški klej, pleškarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to široko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

M. Zankl sinovi, Ljubljana.

Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.